

Klasa: 015-01/12-01/04

Urbroj: 50301-09/06-12-8

Zagreb, 6. prosinca 2012.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 129. u vezi sa člankom 151. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Arsena Bauka, ministra uprave, dr. sc. Zorana Pičuljana, zamjenika ministra uprave, te Borisa Miloševića, Jagodu Botički, Darka Parića i Ranka Lamzu, pomoćnike ministra uprave.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
I DOPUNAMA ZAKONA O LOKALNOJ I PODRUČNOJ
(REGIONALNOJ) SAMOUPRAVI**

Zagreb, prosinac 2012.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA
I DOPUNAMA ZAKONA O LOKALNOJ I PODRUČNOJ
(REGIONALNOJ) SAMOUPRAVI**

Članak 1.

U Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009 i 150/2011), u članku 10. stavku 1. riječ: „prethodno“ briše se.

Iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

„Središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donosi rješenje o odobrenju grba i zastave jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Protiv rješenja kojim se odlučuje o odobrenju grba i zastave jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.“.

Dosadašnji stavci 2., 3., 4., 5., 6. i 7. postaju stavci 4., 5., 6., 7., 8. i 9.

Članak 2.

U članku 24. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Na temelju odredaba zakona i statuta raspisivanje referendumu može predložiti najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela, općinski načelnik, gradonačelnik ili župan, 20% ukupnog broja birača u jedinici za koju se traži raspisivanje referendumu, a u općini, gradu i Gradu Zagrebu i većina vijeća mjesnih odbora, odnosno gradskih četvrti ili gradskih kotareva na području općine, grada, odnosno Grada Zagreba.“.

Iza stavka 3. dodaju se novi stavci 4., 5. i 6. koji glase:

„Ako je raspisivanje referendumu predložila najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela, odnosno ako je raspisivanje referendumu predložio općinski načelnik, gradonačelnik ili župan te ako je raspisivanje referendumu predložila većina vijeća mjesnih odbora, odnosno gradskih četvrti ili gradskih kotareva na području općine, grada, odnosno Grada Zagreba, predstavničko tijelo dužno je izjasniti se o podnesenom prijedlogu te ako prijedlog prihvati, donijeti odluku o raspisivanju referendumu u roku od 30 dana od zaprimanja prijedloga. Odluka o raspisivanju referendumu donosi se većinom glasova svih članova predstavničkog tijela.

Ako je raspisivanje referendumu predložilo 20% od ukupnog broja birača u jedinici, predstavničko tijelo dostavit će zaprimljeni prijedlog središnjem tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu u roku od 8 dana od zaprimanja prijedloga. Središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu će u roku od 60 dana od dostave utvrditi ispravnost podnesenog prijedloga, odnosno utvrditi je li prijedlog podnesen od potrebnog broja birača u jedinici i je li referendumsko pitanje sukladno odredbama Zakona te odluku o utvrđenom dostaviti predstavničkom tijelu. Ako središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu

(regionalnu) samoupravu utvrdi da je prijedlog ispravan, predstavničko tijelo raspisat će referendum u roku od 30 dana od zaprimanja odluke. Protiv odluke središnjeg tijela državne uprave kojom je utvrđeno da prijedlog nije ispravan nije dozvoljena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Predstavničko tijelo može raspisati savjetodavni referendum o pitanjima iz svog djelokruga.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 7.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 8. točka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „osim odluke donesene na savjetodavnom referendumu koja nije obvezatna.“.

Dosadašnji stavak 6. koji postaje stavak 9. mijenja se i glasi:

„Na postupak provođenja referenduma odgovarajuće se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje provedba referenduma.“.

Dosadašnji stavak 7. koji postaje stavak 10. mijenja se i glasi:

„Na odluke donijete u svezi s referendumom i na referendumu primjenjuju se odredbe članka 79. do 82. ovoga Zakona .“.

Članak 3.

Iza članka 24. dodaje se članak 24.a koji glasi:

„Članak 24.a

Općinsko, odnosno gradsko vijeće može tražiti mišljenje od mjesnih zborova građana o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz samoupravnog djelokruga općine, odnosno grada, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom ili statutom.

Mišljenje dobiveno od mjesnih zborova građana ne obvezuje općinsko, odnosno gradsko vijeće.“.

Članak 4.

Članak 28. mijenja se i glasi:

„Broj članova predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave je neparan, a određuje se ovisno o broju stanovnika i to tako da predstavničko tijelo:

- jedinice do 500 stanovnika, ima 7 članova,
- jedinice s više od 500 do 1.000 stanovnika, ima 9 članova,
- jedinice s više od 1.000 do 2.500 stanovnika, ima 11 članova,
- jedinice s više od 2.500 do 5.000 stanovnika, ima 13 članova,
- jedinice s više od 5.000 do 10.000 stanovnika, ima 15 članova,
- jedinice s više od 10.000 do 20.000 stanovnika, ima 17 članova,
- jedinice s više od 20.000 do 35. 000 stanovnika, ima 21 člana,
- jedinice s više od 35.000 do 60.000 stanovnika:
 - ako se radi o županiji, ima 31 člana,
 - ako se radi o gradu, ima 25 članova,

- jedinice s više od 60.000 do 100.000 stanovnika:
 - ako se radi o županiji, ima 35 članova,
 - ako se radi o gradu, ima 31 člana,
- jedinice s više od 100.000 do 200.000 stanovnika:
 - ako se radi o županiji, ima 41 člana,
 - ako se radi o gradu, ima 35 članova,
- jedinice s više od 200.000 do 300.000 stanovnika, ima 45 članova,
- jedinice s više od 300.000 stanovnika, ima 51 člana.“.

Članak 5.

U članku 30. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„Član predstavničkog tijela ne može biti kazneno gonjen niti odgovoran na bilo koji drugi način, zbog glasovanja, izjava ili iznesenih mišljenja i stavova na sjednicama predstavničkog tijela.“.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 6.

U članku 31. stavku 2. riječi: „troškova“ brišu se.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„Članovi predstavničkog tijela imaju pravo uvida u registar birača za vrijeme dok obavljaju dužnost.“.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 7.

U članku 34. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„Ako predstavničko tijelo ima dva potpredsjednika, u pravilu se biraju tako da se jedan potpredsjednik bira iz reda predstavničke većine, a drugi iz reda predstavničke manjine, na njihov prijedlog.“.

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.

Dosadašnji stavci 4., 5. i 6. brišu se.

Dosadašnji stavak 7. postaje stavak 5.

Članak 8.

Iza članka 34. dodaje se članak 34.a koji glasi:

„Članak 34.a

Predsjednik je dužan sazvati sjednicu predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela u roku od 15 dana od primitka zahtjeva.

Ukoliko predsjednik predstavničkog tijela ne sazove sjednicu u roku iz stavka 1. ovoga članka, na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela sjednicu će sazvati općinski načelnik, gradonačelnik ili župan u roku od 8 dana.

Nakon proteka rokova iz stavka 2. ovoga članka sjednicu može sazvati, na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela, čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Sjednica predstavničkog tijela sazvana sukladno odredbama stavka 1., 2. i 3. ovog članka mora se održati u roku od 15 dana od dana sazivanja.

Sjednica sazvana protivno odredbama ovoga članka smatra se nezakonitom, a doneseni akti ništavima.“

Članak 9.

U članku 35. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. osniva radna tijela, bira i razrješuje članove tih tijela te bira, imenuje i razrješuje i druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom,“.

Članak 10.

U članku 37. stavku 4. iza riječi: „elektroničkim putem“ dodaje se točka, a riječi: „te se održavati putem videoveze (videokonferencija)“ brišu se.

Članak 11.

Naslov iznad članka 39. koji glasi: „2. IZVRŠNA TIJELA „, mijenja se i glasi: „2. IZVRŠNO TIJELO“.

U članku 39. dodaju se stavci 2., 3. i 4. koji glase:

„Iznimno od stavka 1. ovoga članka izvršno tijelo je i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

Zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana je zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji je izabran na neposrednim izborima zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom, a dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnaša ako je mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestao nakon isteka dvije godine mandata u toj jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Zamjenik iz stavka 2. i 3. ovoga članka koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ima sva prava i dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.“

Članak 12.

Članak 40. mijenja se i glasi:

„Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik biraju se na neposrednim izborima sukladno posebnom zakonu.“.

Članak 13.

Članak 40.a mijenja se i glasi:

„Općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njihovim zamjenicima mandat prestaje po sili zakona u slučajevima propisanim posebnim zakonom.

Pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose će u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana radi raspisivanja prijevremenih izbora za novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, u slučajevima propisanim ovim Zakonom.“.

Članak 14.

Članak 40.b mijenja se i glasi:

„Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihov zamjenik koji je izabran zajedno s njima mogu se opozvati putem referendumu.

Raspisivanje referendumu za opoziv može predložiti 20% ukupnog broja birača u jedinici u kojoj se traži opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima.

Predstavničko tijelo raspisat će referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima u skladu s člankom 24. stavkom 5. ovoga Zakona, u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje je li prijedlog podnesen od potrebnog broja birača u jedinici.

Referendum za opoziv ne može se raspisati samo za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika ne smije se raspisati prije proteka roka od 12 mjeseci od održanih izbora ni ranije održanog referendumu za opoziv, kao ni u godini u kojoj se održavaju redovni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.“.

Članak 15.

Članak 40.c mijenja se i glasi:

„Odluka o opozivu općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima donesena je ako se na referendumu za opoziv izjasnila većina birača koji su glasovali, uz uvjet da ta većina iznosi najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u jedinici.

Na postupak referendumu za opoziv odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje provedba referendumu.“.

Članak 16.

Iza članka 40.c dodaje se članak 40.d koji glasi:

„Članak 40.d

Ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana nastupio prije isteka dvije godine mandata, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će njegov zamjenik koji je izabran zajedno s njim, a ako je mandat prestao i zamjeniku, do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana nastupio nakon isteka dvije godine mandata, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave neće se raspisati prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, a dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana do kraja mandata obnašat će njegov zamjenik koji je izabran zajedno s njim.

Ako općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan u slučaju iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima više zamjenika, dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, obnašat će zamjenik koji je na kandidaturi za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bio prvi naveden iza kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Ako za vrijeme trajanja mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestane mandat samo njihovom zamjeniku, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave neće se raspisati prijevremeni izbori za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana.

Ako prestane mandat zamjeniku koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz stavka 2. ovoga članka, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika nastupio opozivom, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, ako prestane mandat zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabranom iz reda pripadnika nacionalnih manjina, raspisat će se prijevremeni izbori za zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

O svim promjenama tijekom mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave dužan je bez odgode obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.“.

Članak 17.

U članku 41. staccima 1. i 2. riječi: „općim i izravnim“ zamjenjuju se riječima: „neposrednim“.

Stavci 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. brišu se.

Članak 18.

Iza članka 41. dodaje se članak 41.a koji glasi:

„Članak 41.a

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se pravo na zastupljenost pripadnika nacionalne manjine u izvršnom tijelu treba osigurati sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bira se iz reda pripadnika nacionalnih manjina na način određen zakonom kojim se uređuje izbor izvršnog tijela. Izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine u izvršnom tijelu.

Jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina bira se i u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici neke od nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu pod uvjetima kako je to propisano za nacionalne manjine. Jedan zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika bira se iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina ili iz reda hrvatskog naroda sukladno zakonu kojim se uređuje izbor izvršnog tijela, broj zamjenika povećava se za jednoga.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima više od jedne nacionalne manjine ostvaruje pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, bira se zamjenik iz reda pripadnika svake od tih nacionalnih manjina, u kojem slučaju se broj zamjenika povećava za po jednog zamjenika iz reda svake od tih nacionalnih manjina koje ostvaruju pravo na zamjenika.“.

Članak 19.

U članku 42. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obavlja poslove utvrđene statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom.“.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

„Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga općine, grada, odnosno županije ima pravo obustaviti od primjene opći akt predstavničkog tijela. Ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan donijet će odluku o obustavi općeg akta u roku od 8 dana od dana donošenja općeg akta. Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ima pravo zatražiti od predstavničkog tijela da u roku od 8 dana od donošenja odluke o obustavi otkloni uočene nedostatke u općem aktu.“.

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

„Ako predstavničko tijelo ne otkloni uočene nedostatke iz stavka 4. ovoga članka, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan je bez odgode o tome obavijestiti predstojnika ureda državne uprave u županiji i dostaviti mu odluku o obustavi općeg akta.

Predstojnik ureda državne uprave će u roku od 8 dana od zaprimanja ocijeniti osnovanost odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta.“.

Članak 20.

U članku 44. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Izvršne poslove obavlja i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana u slučaju iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona.“.

Članak 21.

U članku 48. stavku 1. točka 5. mijenja se i glasi:

„5. odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i raspolaganju ostalom imovinom u skladu s ovim Zakonom, statutom jedinice i posebnim propisima,“.

Iza točke 5. dodaje se nova točka 6. koja glasi:

„6. imenuje i razrješuje predstavnike jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 35. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno,“.

U dosadašnjoj točki 6. koja postaje točka 7. iza riječi: „utvrđene“ dodaju se riječi: „zakonom i“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„U slučaju iz stavka 1. točke 5. ovoga članka općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može odlučivati o visini pojedinačne vrijednosti do najviše 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, odnosno raspolaganju ostalom imovinom. Ako je taj iznos veći od 1.000.000,00 kuna, općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan može odlučivati najviše do 1.000.000,00 kuna, a ako je taj iznos manji od 70.000,00 kuna, tada može odlučivati najviše do 70.000,00 kuna. Stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina te raspolaganje ostalom imovinom mora biti planirano u proračunu jedinice i provedeno u skladu sa zakonom.“.

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

„O stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina te raspolaganju ostalom imovinom većem od vrijednosti utvrđenih stavkom 2. ovoga članka odlučuje predstavničko tijelo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Odluku o imenovanju i razrješanju iz stavka 1. točke 6. ovoga članka općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan je dostaviti predstavničkom tijelu u roku od 8

dana od donošenja i objaviti u službenom glasilu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.“.

Članak 22.

Iza članka 54. dodaje se članak 54.a koji glasi:

„Članak 54.a

O osnivanju, ustrojstvu i djelokrugu zajedničkog upravnog tijela iz članka 54. ovoga Zakona odlučuju predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave.

Temeljem odluke predstavničkih tijela općinski načelnici i gradonačelnici sklopit će sporazum o osnivanju zajedničkog upravnog tijela kojim se propisuje financiranje, način upravljanja, odgovornost, statusna pitanja službenika i namještenika i druga pitanja od značaja za to tijelo.“.

Članak 23.

Članak 56.a mijenja se i glasi:

„Pripadnici nacionalnih manjina koji sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, imaju pravo na zastupljenost u upravnim tijelima tih jedinica.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 1. ovoga članka dužne su politiku upošljavanja novih službenika, odnosno službenika koji se primaju na upražnjena radna mjesta provoditi na način koji će osigurati poštivanje prava pripadnicima nacionalnih manjina.“.

Članak 24.

Članak 56.c mijenja se i glasi:

„Vlada Republike Hrvatske će putem posebne ustanove provoditi trajno osposobljavanje lokalnih dužnosnika i službenika, u suradnji s nacionalnim udrugama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.“.

Članak 25.

U članku 59. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada uredit će se sva pitanja vezana uz izbore i obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnog odbora.“.

Članak 26.

U članku 61. stavku 2. druga rečenica koja glasi: „Članovi vijeća biraju se neposredno tajnim glasovanjem, a na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.“ briše se.

Iza stavka 2. dodaju se novi stavci 3. i 4. koji glase:

„Za člana vijeća mjesnog odbora može biti biran građanin koji ima biračko pravo i prebivalište na području mjesnog odbora čije se vijeće bira.

Članovi vijeća mjesnog odbora biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, razmjernim izbornim sustavom. Postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora uređuje predstavničko tijelo općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.“.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 5.

Dosadašnji stavak 4. briše se.

Članak 27.

Iza članka 61. dodaju se članci 61.a, 61.b i 61.c koji glase:

„Članak 61.a

„Jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna je provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora.

Izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

Članak 61.b

Prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora članova vijeća mjesnih odbora rješava nadležno izborno povjerenstvo, utvrđeno općim aktom predstavničkog tijela.

Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe nadležnom uredu državne uprave, odnosno nadležnom gradskom uredu u Gradu Zagrebu.

Članak 61.c

Vijeće mjesnog odbora donosi program rada mjesnog odbora, pravila mjesnog odbora, poslovnik o svom radu u skladu sa statutom, financijski plan i godišnji obračun te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.“.

Članak 28.

U članku 62. stavku 1. riječi: „tajnim glasovanjem“ zamjenjuju se riječima: „većinom glasova svih članova“.

Članak 29.

Članak 69. mijenja se i glasi:

„Temeljni financijski akt jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je proračun.

Proračun donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu s posebnim zakonom.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan kao jedini ovlašteni predlagatelj predlaže predstavničkom tijelu donošenje proračuna. Podneseni prijedlog proračuna općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može povući i nakon glasovanja o amandmanima, a prije glasovanja o proračunu u cjelini.

Proračun jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dostavlja se Ministarstvu financija u skladu s posebnim zakonom.“.

Članak 30.

U članku 70. stavku 1. riječ: „godišnji“ briše se.

U stavku 2. točka iza riječi: „zakonom“ briše se i dodaju se riječi: „i svojim poslovníkom.“.

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3., 4. i 5. koji glase:

„Predlagatelji utvrđeni poslovníkom predstavničkog tijela mogu predložiti donošenje odluke o privremenom financiranju.

Odluka o privremenom financiranju dostavlja se Ministarstvu financija u roku od 15 dana od donošenja.

Ukoliko se prije početka naredne godine ne donese ni odluka o privremenom financiranju, financiranje se obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih izdataka u skladu s posebnim zakonom.“.

Članak 31.

U članku 74. riječ: „samopravnog“ zamjenjuje se riječju: „samoupravnog“.

Članak 32.

U članku 76. stavku 1. briše se točka i dodaju riječi: „(upravne stvari).“.

U stavku 2. iza riječi: „donose“ dodaje se riječ: „prvostupanjska“.

Stavci 4. i 5. mijenjaju se i glase:

„Na donošenje akata iz ovoga članka primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Protiv pojedinačnih akata iz ovoga članka može se pokrenuti upravni spor sukladno odredbama Zakona o upravnim sporovima.“.

Članak 33.

Članak 77. briše se.

Članak 34.

Iza članka 77.a dodaje se članak 77.b koji glasi:

„Članak 77.b

Nadzor zakonitosti pojedinačnih neupravnih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička i izvršna tijela općina, gradova i županija obavljaju nadležna središnja tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu, sukladno posebnom zakonu.

U provedbi nadzora nadležno tijelo oglasit će pojedinačni neupravni akt ništavim u slučaju:

1. ako je akt donijelo neovlašteno tijelo,
2. ako je u postupku donošenja akta povrijeđen zakon, statut ili drugi opći akt jedinice,
3. ako se akt odnosi na pitanje koje nije u djelokrugu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
4. ako je nepravilno primijenjen zakon ili drugi propis, odnosno opći akt.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka ovlašteno tijelo može donijeti rješenje u roku od godine dana od donošenja pojedinačnog akta.

Protiv rješenja kojim se pojedinačni neupravni akt proglašava ništavim nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.“.

Članak 35.

U članku 78. stavak 2. briše se.

Članak 36.

Iza članka 78. naslov koji glasi: „1. NADZOR ZAKONITOSTI OPĆIH AKATA“ mijenja se i glasi: „1. NADZOR ZAKONITOSTI RADA I OPĆIH AKATA“.

Iza naslova dodaje se članak 78.a koji glasi:

„Članak 78.a

Nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Kada utvrdi nepravilnosti u radu predstavničkog tijela, središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donijet će odluku kojom će sjednicu predstavničkog tijela ili njezin dio proglasiti nezakonitom, a akte donesene na sjednici proglasiti ništavim.

Protiv odluke iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.“.

Članak 37.

U članku 79. stavku 2. riječi: „Općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužni su“ zamjenjuju se riječima: „Predsjednik predstavničkog tijela dužan je“.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Predsjednik predstavničkog tijela dužan je akte iz stavka 2. ovoga članka bez odgode dostaviti općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu.“.

Članak 38.

U članku 80. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Kad predstojnik ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom ili da su u postupku donošenja općeg akta počinjene nepravilnosti, predstojnik će bez odgode dati uputu predstavničkom tijelu da u roku od 15 dana od primitka upute otkloni uočene nedostatke.“

Iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

„Ako predstavničko tijelo ne postupi po uputi predstojnika i ne otkloni nedostatke u roku iz stavka 1. ovoga članka, predstojnik donosi odluku o obustavi od primjene općeg akta, koja mora biti obrazložena.

Odluku o obustavi predstojnik je dužan donijeti u roku od 15 dana od isteka roka iz stavka 1. ovoga članka.“

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 4.

Članak 39.

Iza članka 80. dodaje se članak 80.a koji glasi:

„Članak 80.a

„Kad predstojnik postupajući po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta iz članka 42. stavka 6. ovoga Zakona, odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi općeg akta ocijeni osnovanom, donijet će odluku o potvrdi odluke o obustavi općeg akta od primjene.

Odluka o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi općeg akta od primjene dostavlja se bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, središnjem tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu obustavljeni opći akt te središnjem tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Ako predstojnik postupajući po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta ne potvrdi odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u roku iz članka 42. stavka 6. ovoga Zakona, obustava od primjene općeg akta prestaje.“

Članak 40.

Dosadašnji članak 80.a postaje članak 80.b.

Članak 41.

U članku 81. stavku 1. iza riječi: „obustavi,“ dodaje se zarez i riječi: „odnosno odluku predstojnika o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi“.

U stavku 2. iza riječi: „obustavi,“ dodaje se zarez i riječi: „odnosno odluku predstojnika o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi općeg akta“.

Članak 42.

Članak 82. mijenja se i glasi:

„Kada središnje tijelo državne uprave neposredno obustavi od primjene opći akt, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana o obustavi od primjene općeg akta ocijeni osnovanom, podnijet će Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta.

O podnošenju zahtjeva za ocjenu zakonitosti općeg akta središnje tijelo državne uprave obavijestit će bez odgode predsjednika predstavničkog tijela koje je donijelo obustavljeni opći akt, općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana, predstojnika ureda državne uprave i središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ukoliko ono nije neposredno postupalo.“.

Članak 43.

Članak 82.a mijenja se i glasi:

„Na nadzor zakonitosti statuta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 80., 80.a, 80.b i 81. ovoga Zakona.

Kad središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu neposredno obustavi od primjene statut jedinice, odnosno kad odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene statuta ocijeni osnovanom, predložiti će bez odgode Vladi Republike Hrvatske da pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta jedinice s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak za ocjenu suglasnosti statuta s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanjem postupka.

Ukoliko Vlada Republike Hrvatske ne pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanje postupka, prestaje obustava od primjene općeg akta.“.

Članak 44.

U članku 84. stavku 1. točki 4. riječ: „minimalnog“ briše se. U istom stavku riječ: „potrebnih“ zamjenjuje se riječju: „potrebnog“.

Točka 6. mijenja se i glasi:

„6. ako ne raspiše referendum iz članka 24. stavka 5. i članka 40.b ovoga Zakona.“.

Točka 7. briše se.

Članak 45.

U članku 85. stavku 1. riječi: „je konačno i“ brišu se.

U stavku 2. riječ: „Upravnom“ zamjenjuje se riječima: „Visokom upravnom“.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„Postupak rješavanja o tužbi protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske je hitne naravi“.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: „Upravni“ zamjenjuje se riječima: „Visoki upravni“. U istom stavku broj: „15“ zamjenjuje se brojem: „30“.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 5. riječi: „Presuda Upravnog“ zamjenjuju se riječima: „Odluka Visokog upravnog“.

Dosadašnji stavak 5. koji postaje stavak 6. mijenja se i glasi:

„Ako je tužba odbačena ili odbijena, Vlada će raspisati prijevremene izbore za predstavničko tijelo u roku od 90 dana od dana objave odluke Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u Narodnim novinama.“.

Članak 46.

Iza članka 85. dodaje se naslov te članci 85.a, 85.b i 85.c koji glase:

„3.A ISTOVREMENO RASPUŠTANJE PREDSTAVNIČKOG TIJELA I RAZRJEŠENJE OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ODNOSNO ŽUPANA I NJIHOVOG ZAMJENIKA

Članak 85.a

Na prijedlog središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu Vlada Republike Hrvatske istovremeno će raspustiti predstavničko tijelo i razriješiti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima ako u zakonom određenom roku ne bude donesen proračun, odnosno odluka o privremenom financiranju.

Članak 85.b

U slučaju iz članka 85.a ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske imenovat će povjerenika Vlade Republike Hrvatske za obavljanje poslova iz nadležnosti predstavničkog i izvršnog tijela i raspisati prijevremene izbore sukladno posebnom zakonu.

Članak 85.c

Rješenje Vlade Republike Hrvatske o istovremenom raspuštanju predstavničkog tijela i razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

Protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka predsjednik raspuštenog predstavničkog tijela i razriješeni općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan mogu podnijeti tužbu Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u roku od 8 dana od objave rješenja.

Postupak rješavanja o tužbi protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske je hitne naravi.

Visoki upravni sud Republike Hrvatske odlučit će o tužbi u roku od 30 dana od primitka te svoju odluku bez odgađanja dostaviti Vladi Republike Hrvatske, predsjedniku raspuštenog predstavničkog tijela i razriješenom općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu.

Odluka Visokog upravnog suda Republike Hrvatske objavljuje se u „Narodnim novinama“.

Ako je tužba odbačena ili odbijena, Vlada će raspisati prijevremene izbore za predstavničko tijelo i općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u roku od 90 dana od dana objave odluke Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u Narodnim novinama.“.

Članak 47.

U članku 86. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. kada se predstavničko tijelo ne konstituira sukladno odredbama posebnog zakona,“.

Točka 4. mijenja se i glasi:

„4. kada prestane mandat općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njihovom zamjeniku u slučaju iz članka 40.c stavka 1. i članka 40.d stavka 1., 5. i Zakona,“.

Iza točke 4. dodaje se točka 5. koja glasi:

„5. kada istovremeno raspusti predstavničko tijelo i razriješi općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana sukladno odredbama ovoga Zakona.“.

Članak 48.

U članku 88. stavku 3. iza riječi: „lokalne“ dodaje se zarez i riječi: „odnosno područne (regionalne)“.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„Ako u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave nije donijet proračun ni odluka o privremenom financiranju, povjerenik će donijeti odluku o privremenom financiranju u skladu s posebnim zakonom, a financiranje se vrši sukladno stavku 3. ovoga članka.“.

Članak 49.

U članku 89. stavku 1. točka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „a prvim radnim danom koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova izvršnog tijela.“.

Stavak 2. briše se.

Članak 50.

Članak 90. mijenja se i glasi:

„Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici odlučit će hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostaviti pisanu obavijest nadležnom upravnom tijelu općine, grada, odnosno županije o tome na koji način će obnašati dužnost.

Za osobu iz stavka 1. ovoga članka koja nije postupila na način propisan stavkom 2. ovoga članka smatra se da dužnost obavlja volonterski.

Danom stupanja na dužnost osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka smatra se dan početka mandata određen posebnim zakonom.

Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici mogu promijeniti način obavljanja dužnosti u tijeku mandata, dostavom pisane obavijesti o promjeni načina obavljanja dužnosti nadležnom upravnom tijelu općine, grada, odnosno županije.

Novi način obavljanja dužnosti započinje prvog dana sljedećeg mjeseca nakon dostave obavijesti iz stavka 5. ovoga članka.“.

Članak 51.

Iza članka 90. dodaju se članci 90.a, 90.b i 90.c koji glase:

„Članak 90.a

Osobe iz članka 90. ovoga Zakona koje dužnost obavljaju profesionalno, za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju pravo na plaću kao i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja.

Osobe iz članka 90. ovoga Zakona koje dužnost obavljaju volonterski, imaju pravo na naknadu za rad.

Osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade za rad osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka, kao i druga prava vezana uz profesionalno obnašanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika određuju se posebnim zakonom.

Osobe koje su dužnost obavljale profesionalno posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 6 mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme posljednjih 6 mjeseci prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti.

Osobe koje su dužnost obavljale profesionalno manje od 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od onoliko mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti koliko su dužnost obavljali profesionalno i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti.

Osobe koje dužnost nisu obavljale profesionalno nemaju pravo na naknadu po prestanku obavljanja dužnosti.

Naknada iz stavka 4. i 5. ovoga članka isplaćuje se na teret proračuna općine, grada, odnosno županije.

Prije isteka roka iz stavka 4. i 5. ovoga članka ostvarivanje prava prestaje na vlastiti zahtjev, zapošljavanjem, umirovljenjem ili izborom na drugu dužnost koju obavlja profesionalno.

Članak 90.b

Po prestanku profesionalnog obnašanja dužnosti općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik koji je prije obnašanja dužnosti bio zaposlen na neodređeno vrijeme,

ima pravo rasporeda odnosno povratka na rad odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika.

Članak 90.c

Pročelnik upravnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležnog za službeničke odnose ovlašten je za donošenje deklaratornih odluka o početku, načinu te prestanku obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, kao i pojedinačnih rješenja o visini plaće utvrđene sukladno odredbama posebnog zakona.“.

Članak 52.

U članku 92. stavku 1. riječ: „izbora“ zamjenjuje se riječima: „stupanja na dužnost“.

U stavku 2. riječi: „dana izbora“ zamjenjuju se riječima: „dana stupanja na dužnost“.

Članak 53.

Postupke pokrenute nakon stupanja na snagu Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 33/2001) glede preuzimanja nekretnina, pokretnina, financijskih sredstava te prava i obveza bivših općina prema odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi (Narodne novine, broj 90/92), kao i kasnije pokrenute postupke, a koji nisu dovršeni, nastavlja voditi povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske.

Članak 54.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su uskladiti svoje statute i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od njegovog stupanja na snagu.

Članak 55.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Članak 56.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, osim članaka 17., 18., 21., 44., 46., 47., 50., 51. i 52., koji stupaju na snagu na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih općih i redovitih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

Članak 13. ovoga Zakona stupa na snagu danom stupanja na snagu Zakona o lokalnim izborima kojim će se urediti izbor općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u glavi VI. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) pod nazivom “Mjesna, lokalna i područna (regionalna) samouprava”, koja obuhvaća odredbe članka 133. do odredbe članka 138. Ustava Republike Hrvatske. Navedene ustavne odredbe osnovni su pravni okvir za donošenje propisa kojima se uređuju pitanja vezana uz sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vlada Republike Hrvatske utvrđujući svoju strategiju djelovanja između ostalog kao jedan od strateških ciljeva utvrdila je reformu sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave.

S tim ciljem potrebno je urediti pojedina pitanja kojima se osigurava jača politička stabilnost u odnosima između predstavničkog i izvršnog tijela, veća učinkovitost u obavljanju poslova tih dvaju tijela i jasnije utvrđivanje njihovih prava, obveza i odgovornosti.

Sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/2001, 60/2001 - vjerodostojno tumačenje članka 31. stavka 1., članka 46. stavaka 1. i 2., članka 53. stavka 4. i članka 90. stavka 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009 i 150/2011).

Tim Zakonom uređene su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, njihov djelokrug i ustrojstvo, način rada njihovih tijela, nadzor nad njihovim aktima i radom. Zakonom su utvrđene ovlasti i nadležnosti tijela lokalnih jedinica, njihovi međusobni odnosi i odgovornosti. Uvođenjem sustava neposrednog izbora izvršnog tijela Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi iz 2007. godine uspostavljena je ravnoteža između predstavničkog tijela i nositelja izvršnih ovlasti, čime je zapravo osigurana i stabilnost njihova međusobnog funkcioniranja.

Međutim, od posljednjih redovnih lokalnih izbora održanih u svibnju 2009. godine uočeni su određeni problemi proizašli upravo iz činjenice da izvršne ovlasti, koje su ranije bile pod kontrolom predstavničkog tijela kroz ovlast biranja i razrješavanja općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana, sada u isključivoj nadležnosti neposredno izabranog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, bez dovoljne suradnje između predstavničkog i izvršnog tijela, mogu dovesti do takvih podjela koje u konačnici rezultiraju raspuštanjem predstavničkog tijela.

Ovakva zakonska rješenja na određeni način su se pokazala kao zapreka za bolje i učinkovitije funkcioniranje tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i bolje obavljanje usluga prema građanima Republike Hrvatske.

Stoga je nužno osigurati bolje i učinkovitije funkcioniranje tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđivanjem njihove jače međuovisnosti. To će se postići drugačijim propisivanjem razloga za raspuštanje predstavničkog tijela i uvođenjem instituta istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješavanja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, a sve u cilju jačanja doprinosa ostvarivanju prava građana na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu utvrđenog Ustavom Republike Hrvatske.

U istom kontekstu potrebno je omogućiti obnašanje dužnosti od strane zamjenika koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom kojemu mandat prestane u situaciji kada je proteklo više od pola mandata te time osigurati kontinuitet u obnašanju dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Pojedine odredbe važećeg Zakona koje su nedorečene i manjkave potrebno je detaljnije regulirati, naročito u dijelu opoziva općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, nadzora nad radom i općim aktima predstavničkih tijela te uvođenjem nadzora nad pojedinačnim neupravnim aktima.

U tu svrhu važeći institut razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika putem referendumu detaljnije se uređuje propisivanjem instituta referendumu za opoziv, na prijedlog 20% ukupnog broja birača u jedinici. Opozvati neposredno izabrano izvršno tijelo mogu birači koji su ga i izabrali, tako da se na referendumu za opoziv izjasni većina birača, uz uvjet da ta većina iznosi najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u jedinici.

Također, važeći Zakon nije usklađen sa Zakonom o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/2009) i Zakonom o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/2010) te je nužno izvršiti potrebna usklađenja.

Isto tako, Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-II-5157/2005 i dr., od 5. ožujka 2012. godine (Narodne novine, broj 41/2012), Ustavni sud Republike Hrvatske ustupio je na rješavanje nadležnom Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske neriješene predmete na Ustavnom sudu Republike Hrvatske u kojima se osporava zakonitost općih akata iz članka 3. stavka 2. u vezi s člankom 12. stavkom 3. točkom 2. Zakona o upravnim sporovima. U tom Rješenju navedeno je da do stupanja na snagu Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/2010) 1. siječnja 2012. godine, u Republici Hrvatskoj nije postojalo sudsko tijelo nadležno za kontrolu zakonitosti općih akata tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zbog čega je Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj praksi opće akte javnopravnih tijela podvodio pod određenje „drugog propisa“ u smislu članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske. Stupanjem na snagu Zakona o upravnim sporovima 1. siječnja 2012. godine ocjena zakonitosti općih akata jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u nadležnosti je Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. Stoga se ovim Zakonom vrši potrebno usklađenje i u dijelu nadzora zakonitosti općih akata.

II. PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU ZAKONOM

Postojeća zakonska rješenja na određeni način su se pokazala kao zapreka za bolje i učinkovitije funkcioniranje tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i boljeg obavljanja usluga prema građanima Republike Hrvatske.

Stoga bi utvrđivanje jače međuovisnosti predstavničkog i izvršnog tijela te s tim u vezi i drugačije propisivanje razloga za raspuštanje predstavničkog tijela te uvođenje instituta istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana doprinijelo boljem ostvarivanju prava građana na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu utvrđenog Ustavom Republike Hrvatske.

Nadalje, važećim Zakonom propisano je da je izvršno tijelo u općini općinski načelnik, u gradu gradonačelnik, a u županiji župan. Općinski načelnik, gradonačelnik i župan imaju zamjenike koji se biraju zajedno i istovremeno s njima, na isti način i po istom postupku, međutim Zakon ne propisuje da zamjenici obavljaju izvršne poslove.

Stoga se ovim Zakonom propisuju i slučajevi obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana te ovlasti obavljanja izvršnih poslova u slučaju prestanka njihova mandata od strane zamjenika koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, i to onog koji je izabran zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom.

Također, omogućava se i otklanjanje nejasnoća, suštinske i praktične naravi, vezano uz obnašanje dužnosti izvršnog tijela i obavljanja izvršnih poslova u situaciji kada općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu prestane mandat, ali uz uvjet da je trajao više od dvije godine. U tom slučaju, s obzirom da se neće raspisivati prijevremeni izbori, dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će zamjenik koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom te time postati izvršno tijelo i obavljati izvršne poslove u jedinici.

Takvim rješenjem, osim što se doprinosi uštedi sredstava proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ujedno se osigurava i kontinuitet u obnašanju dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u situaciji kada je proteklo više od pola mandata te je ostavljena mogućnost obnašanja dužnosti od strane zamjenika koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom.

Važećim Zakonom propisano je i neposredno sudjelovanje građana u odlučivanju. Odredba važećeg Zakona o raspisivanju referenduma, nedovoljno je definirana i u primjeni izaziva brojne dvojbe.

Stoga se ovim Zakonom detaljnije razrađuju slučajevi raspisivanja lokalnog referenduma, razlikovanje predlagatelja ovlaštenih za predlaganje raspisivanja referenduma te utvrđivanje obveznosti raspisivanja referenduma u slučaju kada to predloži 20% od ukupnog broja birača u jedinici. Pri tome se propisuje da će središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu utvrditi ispravnost dostavljenog prijedloga birača, odnosno je li prijedlog podnesen od potrebnog broja birača te je li referendumsko pitanje sukladno zakonu. Ujedno se propisuje i mogućnost raspisivanja savjetodavnog referenduma o pitanjima iz samoupravnog djelokruga predstavničkog tijela.

Također je propisano da pri utvrđivanju ispravnosti prijedloga birača za raspisivanje referenduma, središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donosi odluku o istom. U slučaju kada utvrdi da prijedlog nije ispravan, protiv odluke se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske, a ukoliko utvrdi da je prijedlog ispravan, predstavničko tijelo raspisuje referendum.

Broj članova predstavničkog tijela važećim je Zakonom propisan u rasponima, ovisno o broju stanovnika jedinice, s tim da svaka jedinica svojim statutom određuje točan broj članova predstavničkog tijela.

Ovim se Zakonom propisuje točan broj članova predstavničkog tijela, uz detaljniju razradu skale po kojoj su jedinice razvrstane prema broju stanovnika.

Sazivanje sjednica predstavničkog tijela na zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela propisano važećim Zakonom u praksi često izaziva dvojbe zbog nedovoljno naznačenog načina postupanja u toj situaciji.

Stoga se ovim Zakonom detaljnije propisuju ovlasti za sazivanje sjednice na zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela, kao i roka za održavanje takve sjednice te proglašavanje takve sjednice nezakonitom, a donesenih akata ništavim ukoliko ne bude sazvana na predloženi način.

U okviru ovlasti predstavničkog i izvršnog tijela propisanih važećim Zakonom znatne kontroverze izazvao je nedostatak regulative vezano uz ovlast za imenovanje i razrješenje predstavnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje jedinica osniva za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od svog interesa.

Stoga se ovim Zakonom za imenovanje i razrješenje tih predstavnika jedinice propisuje ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, čime se jača i njegova odgovornost za obavljanje izvršnih poslova.

Vezano uz institut izvršnog tijela važećim Zakonom propisano je da je izvršno tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave u općini općinski načelnik, u

gradu gradonačelnik i u županiji župan te da izvršne poslove obavlja u općini općinski načelnik, u gradu gradonačelnik i u županiji župan.

Ovim se Zakonom propisuje da je izvršno tijelo iznimno i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana te se definira da je zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana onaj zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji je izabran na neposrednim izborima zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom, a dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnaša ako je općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu mandat prestao nakon više od dvije godine mandata u toj jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. Takvim rješenjem osigurava se kontinuitet u obnašanju dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u situaciji kada je proteklo više od pola mandata te je ostavljena mogućnost obnašanja dužnosti od strane zamjenika koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom. Ujedno se omogućava i otklanjanje nejasnoća, suštinske i praktične naravi, vezano uz obnašanje dužnosti izvršnog tijela i obavljanja izvršnih poslova u situaciji kada općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu prestane mandat, ali uz uvjet da je trajao više od dvije godine. U tom slučaju, s obzirom da se neće raspisivati prijevremeni izbori, zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana postaje izvršno tijelo te obavlja izvršne poslove u jedinici, odnosno ima sva prava i dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. To znači da u slučaju kada zamjenik počne obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana on preuzima i sve poslove istoga, kao što su: zastupanje općine, grada, odnosno županije, obavljanje izvršnih poslova, predlaganje općih akata, izvršavanje ili osiguravanje izvršavanja općih akata predstavničkog tijela, sklapanje ugovora, usmjeravanje rada upravnih tijela i nadzor njihovog rada, kao i druge poslove utvrđene statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom.

Važećim Zakonom propisani su slučajevi prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika po sili zakona. Kako se radi o odredbi koja je po svojoj naravi predmet izbornog, a ne sustavnog propisa, ta materija bit će regulirana izbornim zakonom.

Stoga se ovim Zakonom upućuje na poseban zakon za slučajeve prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika po sili zakona, a ujedno se definira ovlast pročelnika upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose da u takvim slučajevima obavijesti Vladu Republike Hrvatske.

Što se tiče zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, osim propisivanja broja zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana važećim Zakonom, za zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, uz pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu propisuje se i pravo na izbor tih zamjenika.

Ovim Zakonom zasebnom odredbom uređuje se pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, pozivajući se na Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Ujedno se propisuje i situacija kada je pravo na zamjenika iz reda nacionalnih manjina propisano statutom jedinice, neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice. Isto tako, propisuje se i ostvarivanje prava na zamjenika iz reda pripadnika svake od manjina u slučaju kada više manjina ostvaruje pravo na zamjenika. U navedenim slučajevima se broj zamjenika povećava. Također se propisuje da u slučaju ako tom zamjeniku prestane mandat, raspisat će se prijevremeni izbori, iznimno od općeg pravila da se u slučaju ako samo zamjeniku prestane mandat, prijevremeni izbori neće raspisati.

Iz duha ovog Zakona jasno proizlazi da zamjenik iz reda pripadnika nacionalne manjine koji je izabran samo od pripadnika te nacionalne manjine, a ne od svih birača u

pojedinoj jedinici ne može „slijediti sudbinu“ općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima tako da taj zamjenik neće biti opozvan u slučaju opoziva općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana putem referenduma, niti će mu prestati mandat u slučaju kada bude istovremeno raspušteno predstavničko tijelo i razriješen općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Vezano uz važećim Zakonom propisanu ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana da u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinice ima pravo obustaviti od primjene opći akt predstavničkog tijela ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis, ovim Prijedlogom zakona preciznije se uređuje postupak koji slijedi obustavi od primjene općeg akta i zaključno sam prestanak obustave u slučaju ocjene neosnovanosti iste.

Ovlasti općinskog načelnika, gradonačelnika i župana propisane važećim Zakonom, u dijelu koji se odnosi na stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina, nisu u dovoljnoj mjeri razgraničene od ovlasti predstavničkog tijela.

Ovim Zakonom se jasnije razgraničavaju te ovlasti i, osim odlučivanja o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina jedinice, propisuje se i odlučivanje o raspolaganju imovinom jedinice, a u skladu s ovim Zakonom, statutom jedinice i posebnim propisima. Ovakvo uređenje ukazalo se kao nužnost radi problema uočenih u praksi. Također, vezano uz ograničenja u odlučivanju jasno se naznačuje da ukoliko je visina pojedinačne vrijednosti manja od 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje, tada je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ovlašten odlučivati do tog iznosa. Ako je taj iznos veći od milijun kuna, tada je ovlašten odlučivati najviše do milijun kuna, a ako je taj iznos manji od 70.000,00 kuna tada je ovlašten odlučivati do 70.000,00 kuna.

Vezano uz nedostatnost važeće regulative o uređivanju pitanja vezanih uz izbore za tijela mjesnih odbora i obavljanju dužnosti članova njihovih vijeća, ovim Zakonom propisuje se da se ta pitanja uređuju statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada, uz odgovarajuću primjenu odredbi zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Također se propisuje pasivno biračko pravo za člana vijeća mjesnog odbora.

Ovim se Zakonom ujedno propisuje obveza provođenja izbora za članove vijeća mjesnih odbora ukoliko su mjesni odbori osnovani te ovlast općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika za raspisivanje tih izbora, kao i osnove odredbe o postupku zaštite prava u postupku kandidiranja i izbora članova vijeća.

Postupak izbora predsjednika vijeća mjesnog odbora propisuje se tako da predsjednika vijeće mjesnog odbora bira iz svog sastava većinom glasova svih članova vijeća, a sam način glasovanja (tajno ili javno) prepušta se regulativi svake pojedine jedinice.

U dijelu financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odredbe važećeg Zakona nisu usklađene sa Zakonom o proračunu, a ujedno su i nedorečene u dijelu postupka koji prethodi donošenju proračuna i odluke o privremenom financiranju.

Stoga se ovim Zakonom propisuje da donošenje proračuna, koji je temeljni financijski akt svake jedinice, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan kao jedini ovlašteni predlagatelj predlaže predstavničkom tijelu, te da podneseni prijedlog proračuna može povući i nakon glasovanja o amandmanima, a prije glasovanja o proračunu u cjelini. Ovakvo uređenje proizašlo je iz prakse jer se nerijetko događa da prijedlog proračuna podnesen od općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana kao jedinog ovlaštenog predlagatelja, predstavničko tijelo amandmanima izmijeni u znatnoj mjeri i na način da ga općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, koji je ujedno odgovoran i za njegovo izvršenje, nije u mogućnosti izvršiti.

Također se propisuje da odluku o privremenom financiranju, koja je akt tehničke

naravi čije su odrednice propisane posebnim zakonom, može predložiti svaki ovlaštení predlagatelj općeg akta, sukladno odredbama poslovnika predstavničkog tijela, a ne samo općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Odredbe važećeg Zakona o pojedinačnim aktima nisu usklađene s važećim Zakonom o općem upravnom postupku i Zakonom o upravnim sporovima te se ovim Zakonom vrši usklađivanje sa spomenutim propisima.

Važeći Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ne propisuje nadzor zakonitosti nad pojedinačnim neupravnim aktima koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička i izvršna tijela. S obzirom da ti akti do sada, u pravilu, nisu bili podložni nadzoru zakonitosti, ovim se Zakonom propisuje nadzor zakonitosti pojedinačnih neupravnih akata predstavničkog i izvršnog tijela od strane nadležnih središnjih tijela državne uprave u okviru njihovog zakonom propisanog djelokruga.

Dio državnog nadzora i zaštita lokalne i područne (regionalne) samouprave u važećem Zakonu ne propisuje nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela te se ovim Zakonom propisuje da nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje će, kada utvrdi nepravilnosti u radu, donijeti odluku kojom će sjednicu predstavničkog tijela ili njezin dio proglasiti nezakonitom, a akte donesene na sjednici proglasiti ništavim. Ovakvo određenje također je proizašlo iz prakse, s obzirom na česte pojave nepravilnosti u radu predstavničkih tijela, bilo vezano uz sazivanje sjednice, održavanje nastavka sjednice, nepropisan sastav tijela ili nedostatak kvoruma.

Što se tiče nadzora zakonitosti općih akata propisanog odredbama važećeg Zakona, iste je potrebno prije svega uskladiti s važećim Zakonom o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/2010), a u svezi sa Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-II-5157/2005 i dr., od 5. ožujka 2012. godine (Narodne novine, broj 41/2012), kojim je Ustavni sud Republike Hrvatske ustupio na rješavanje nadležnom Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske neriješene predmete na Ustavnom sudu Republike Hrvatske u kojima se osporava zakonitost općih akata iz članka 3. stavka 2. u vezi s člankom 12. stavkom 3. točkom 2. Zakona o upravnim sporovima. U Rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske navedeno je da do stupanja na snagu Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/2010) 1. siječnja 2012. godine, u Republici Hrvatskoj nije postojalo sudsko tijelo nadležno za kontrolu zakonitosti općih akata tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zbog čega je Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj praksi opće akte javnopravnih tijela podvodio pod određenje „drugog propisa“ u smislu članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske. Stupanjem na snagu Zakona o upravnim sporovima 1. siječnja 2012. godine ocjena zakonitosti općih akata jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u nadležnosti je Visokog upravnog suda Republike Hrvatske.

Iznimka od pravila da se "drugim propisima" u smislu članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske ne smatraju eksterni i interni opći akti koje donose tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu statuti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zbog njihove važnosti za ostvarenje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava građana na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (članak 4. stavak 1. i glava VI. Ustava Republike Hrvatske), kontrola zakonitosti statuta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora biti izuzeta iz nadležnosti Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u smislu članka 3. stavka 2. Zakona o upravnim sporovima i neposredno provedena u okviru kontrole ustavnosti i zakonitosti iz članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske.

Slijedom navedenog, u slučaju obustave od primjene općeg akta, odnosno potvrde obustave predstojnika ureda državne uprave od strane nadležnog središnjeg tijela državne uprave potrebno je propisati da, u skladu s odredbom članka 83. Zakona o upravnim sporovima, a u vezi s prethodno navedenim Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske,

broj: U-II-5157/2005 i dr., nadležno središnje tijelo državne uprave podnosi Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta. Stoga je ovim Zakonom postupak ocjene općih akata detaljnije uređen, a naročito u dijelu postupanja predstojnika ureda državne uprave za kojeg se propisuje da predstavničkom tijelu, kada ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom ili da su u postupku donošenja počinjene nepravilnosti, bez odgode dostavi uputu za otklanjanje nedostataka, a ako predstavničko tijelo ne postupi po uputi, donošenje odluke o obustavi od primjene.

Također, nastavno na ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, da obustavi od izvršenja opći akt predstavničkog tijela propisuje se da predstojnik, ocjenjujući odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi osnovanom, donosi odluku o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi općeg akta od primjene, a ako ne donese odluku o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, obustava od primjene općeg akta prestaje.

Vezano uz spomenuto usklađivanje s odredbama Zakona o upravnim sporovima i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, postupak nadzora statuta odvojen je od nadzora ostalih općih akata. Ocjena zakonitosti općih akata u nadležnosti je Visokog upravnog suda Republike Hrvatske te se propisuje da nadležno središnje tijelo državne uprave, kada neposredno obustavi od primjene opći akt, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi obustave od primjene općeg akta ocijeni osnovanom, podnese Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta.

Istovremeno, kada se radi o nadzoru zakonitosti statuta jedinice, na postupak nadzora upućuje se na primijenu odredbe o nadzoru općih akata, a kada središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu neposredno obustavi od primjene statut jedinice, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi obustave od primjene statuta ocijeni osnovanom, predložiti će bez odgode Vladi Republike Hrvatske da pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta jedinice s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Uz institut raspuštanja predstavničkog tijela uređen važećim Zakonom ovim se Zakonom uvodi i institut istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima. U navedenom slučaju, razrješenjem općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana razriješeni su i njihovi zamjenici, koji su izabrani zajedno s njima, osim zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji nije razriješen.

Ovakvim rješenjem doprinosi se usuglašavanju političke volje u najvažnijim pitanjima od interesa za jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave. Propisivanjem istovremenog „odlaska s dužnosti“ obaju tijela jedinice u slučaju nedonošenja proračuna, odnosno odluke o privremenom financiranju želi se postići jačanje odgovornosti obaju tijela. Međuovisnost predstavničkog i izvršnog tijela primarno je sadržana u njihovim temeljnim ulogama. Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan kao izvršno tijelo, priprema prijedloge općih akata koje donosi predstavničko tijelo te izvršava ili osigurava izvršavanje tih općih akata, a ujedno je jedini ovlašten predlagatelj proračuna. U funkcioniranju tog sustava, postavljenog kao kružni proces, neophodno je da oba tijela postupaju sukladno propisima, u okviru svojih nadležnosti te da istovremeno i odgovaraju za svoje postupanje u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinice. S obzirom da je proračun temeljni financijski opći akt u kojem je sadržana cjelokupna politika pojedine jedinice, propisuje se da Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu u slučaju kada predstavničko i izvršno tijelo ne mogu postići konsenzus o tom pitanju, istovremeno raspusti predstavničko i razriješi izvršno tijelo.

Slijedom instituta istovremenog raspuštanja predstavničkog i razrješenja izvršnog tijela ovim se Zakonom redefiniiraju i razlozi za raspuštanje samog predstavničkog tijela tako

da nedonošenje proračuna, odnosno odluke o privremenom financiranju, što je bilo razlog za raspuštanje predstavničkog tijela, postaje razlog za istovremeno raspuštanje predstavničkog i razrješenje izvršnog tijela.

Osim navedenog redefiniranja, kao novi razlog za raspuštanje samog predstavničkog tijela propisuje se raspuštanje ako predstavničko tijelo ne raspiše referendum na prijedlog 20% od ukupnog broja birača u jedinici, a s obzirom da se ovim Prijedlogom zakona propisuje obligatornost raspisivanja referenduma u slučaju kada to predloži 20% birača u jedinici, pod uvjetom da je prijedlog ispravan, odnosno podnesen od potrebnog broja birača i da je referendumsko pitanje sukladno zakonu. Isto se odnosi i na obvezatnost raspisivanja referenduma za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, pod uvjetom da je prijedlog podnesen od potrebnog broja birača u jedinici.

Vezano uz razrješenje općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, važećim Zakonom propisano je da se oni mogu razriješiti putem referenduma. Prijedlog za raspisivanje referenduma za razrješenje može podnijeti najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela u slučaju kada krše ili ne izvršavaju odluke predstavničkog tijela te kada svojim radom prouzroče jedinici znatnu materijalnu štetu. Propisano je i da prijedlog za raspisivanje referenduma mogu podnijeti birači, bez detaljnijeg određenja o tom prijedlogu, uz upućivanje na odgovarajuću primjenu odredaba Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ovakvo uređenje se nije pokazalo dovoljno dobrim stoga što razlozi zbog kojih predstavničko tijelo može raspisati referendum za razrješenje nisu dovoljno određeni, a upitan je i način njihovog utvrđivanja. Također, nije jasno propisana situacija kada birači predlažu raspisivanje referenduma, a upućivanje na važeći Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, slijedom kojeg je za uspjeh referenduma potrebna izlaznost većine ukupnog broja birača u jedinici, pokazalo se ograničavajućim faktorom.

Nastavno na ranije opisani institut istovremenog raspuštanja predstavničkog i razrješenja izvršnog tijela te slijedom činjenice neposrednog izbora izvršnog tijela, ovim se Zakonom propisuje mogućnost opoziva općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika putem referenduma, ali samo na prijedlog 20% ukupnog broja birača u jedinici. Ispravnost podnesenog prijedloga, u smislu potpisa dovoljnog broja birača, utvrđivat će središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, te ako je prijedlog ispravan, predstavničko tijelo raspisuje referendum za opoziv (pod prijetnjom raspuštanja). Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihov zamjenik bit će opozvani ako se za opoziv izjasni većina birača uz uvjet da ta većina iznosi najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u jedinici. U slučaju utvrđivanja neispravnosti prijedloga, protiv odluke središnjeg tijela može se pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom. Opozivom općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana opozvani su i njihovi zamjenici, koji su izabrani zajedno s njima, osim zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji nije opozvan. U toj jedinici raspisat će se prijevremeni izbori za novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihove zamjenike, a zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina nastavlja s obavljanjem dužnosti.

Propisana su i ograničenja vezana uz referendum za opoziv tako da se referendum za opoziv ne može raspisati prije proteka roka od 12 mjeseci od održanih izbora ni od ranije održanog referenduma za opoziv, kao ni u godini redovnih izbora.

Vezano uz način obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika važećim Zakonom propisano je da u jedinicama koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, gradonačelnik i njihov zamjenik mogu odlučiti hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno. U jedinicama koje imaju više od 10.000

stanovnika, velikim gradovima, gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužnost obavljaju profesionalno, a njihovi zamjenici odlučit će hoće li dužnost obavljati profesionalno. Osobe koje profesionalno obavljaju dužnost ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 180 dana po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme 12 mjeseci koji su prethodili donošenju odluke o prestanku dužnosti.

Ovim se Zakonom propisuje da, neovisno o kakvoj se jedinici radi, općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici mogu odlučiti hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno, a propisuje se i mogućnost promjene načina obavljanja dužnosti u tijeku mandata. Ujedno se propisuje i da osobe koje su dužnost obavljale profesionalno posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 6 mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti. Osobe koje su dužnost obavljale profesionalno manje od 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od onoliko mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti koliko su dužnost obavljali profesionalno i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti. Ujedno se decidirano propisuje da osobe koje dužnost nisu obavljale profesionalno nemaju pravo na naknadu po prestanku obavljanja dužnosti.

Vezano uz reguliranje statusa općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovog zamjenika nakon prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti, propisuje se da po prestanku profesionalnog obnašanja dužnosti općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik koji je prije obnašanja dužnosti bio zaposlen na neodređeno vrijeme, ima pravo rasporeda odnosno povratka na rad odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika.

Zbog čestih dvojbi u postupanju vezano uz donošenje pojedinačnih akata o statusnim pitanjima općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, ovim se Zakonom propisuje da je pročelnik upravnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležnog za službeničke odnose ovlašten za donošenje deklaratornih odluka o početku, načinu te prestanku obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, kao i pojedinačnih rješenja o visini plaće utvrđene sukladno odredbama posebnog zakona.

Također, ovim se Zakonom odgađa primjena svih odredbi koje su od utjecaja na međusobne odnose predstavničkog i izvršnog tijela, odnosno odredbi koje su vezane uz mandat koji je u tijeku, do stupanja na snagu odluke o raspisivanju redovnih izbora.

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovim člankom mijenja se članak 10. tako da se briše riječ „prethodno“ u stavku 1. kako ne bi došlo do zabune vezano uz odredbe Zakona o općem upravnom postupku, jer se u konkretnom slučaju ne radi o prethodnom odobrenju iz toga Zakona, već o odobrenju, odnosno pozitivnom mišljenju na predloženi grb i zastavu. Ujedno se dodaju novi stavci 2. i 3. u članku 10. važećeg Zakona i propisuje se da središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donosi rješenje kojim se odobrava grb i zastava jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave te da protiv rješenja kojim se odlučuje o

odobrenju grba i zastave jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Dodavanjem novog stavka 2. u članku 10. dosadašnji stavci 2., 3., 4., 5., 6. i 7. postaju stavci 4., 5., 6., 7., 8. i 9.

Uz članak 2.

Ovim člankom mijenja se stavak 3. članka 24. kojim je propisano da referendum, na temelju odredaba zakona i statuta, raspisuje predstavničko tijelo na prijedlog najmanje jedne trećine njegovih članova, na prijedlog općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana, u općini i gradu i na prijedlog polovine mjesnih odbora na području općine, odnosno grada i na prijedlog 20% birača upisanih u birački popis općine ili grada. Radi jasnijeg razgraničenja odredbi vezanih uz predlaganje raspisivanja referenduma i donošenje odluke o raspisivanju referenduma, novom odredbom propisuje se tko može predložiti raspisivanje referenduma i to tako da na temelju odredaba zakona i statuta raspisivanje referenduma može predložiti najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela, općinski načelnik, gradonačelnik ili župan, 20% ukupnog broja birača u jedinici za koju se traži raspisivanje referenduma, a u općini, gradu i Gradu Zagrebu i većina vijeća mjesnih odbora, odnosno gradskih četvrti ili gradskih kotareva na području općine, grada, odnosno Grada Zagreba.

Nadalje, iza stavka 3. dodaju se novi stavci 4., 5. i 6.

Novim stavkom 4. propisuje se da ako je raspisivanje referenduma predložila najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela, odnosno ako je raspisivanje referenduma predložio općinski načelnik, gradonačelnik ili župan te ako je raspisivanje referenduma predložila većina vijeća mjesnih odbora, odnosno gradskih četvrti ili gradskih kotareva na području općine, grada, odnosno Grada Zagreba, predstavničko tijelo dužno je izjasniti se o podnesenom prijedlogu te ako prijedlog prihvati, donijeti odluku o raspisivanju referenduma u roku od 30 dana od zaprimanja prijedloga. Odluka o raspisivanju referenduma donosi se većinom glasova svih članova predstavničkog tijela. Ovom odredbom jasno je propisano na koji način predstavničko tijelo odlučuje o raspisivanju referenduma u slučaju kada prijedlog podnesu spomenuti predlagatelji.

Novim stavkom 5. propisuje se da ako je raspisivanje referenduma predložilo 20% od ukupnog broja birača u jedinici, predstavničko tijelo dostavit će zaprimljeni prijedlog središnjem tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu u roku od 8 dana od zaprimanja prijedloga. Središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu će u roku od 60 dana od dostave utvrditi ispravnost podnesenog prijedloga, odnosno je li prijedlog podnesen od potrebnog broja birača u jedinici i je li referendumsko pitanje sukladno odredbama Zakona te o utvrđenom obavijestiti predstavničko tijelo. Ako središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu utvrdi da je prijedlog ispravan, predstavničko tijelo raspisat će referendum u roku od 30 dana od zaprimanja odluke. Ovom odredbom jasno je propisano da je predstavničko tijelo dužno donijeti odluku o raspisivanju referenduma kada to predloži 20% od ukupnog broja birača u jedinici, čime se otklanjaju sve nejasnoće oko obvezatnosti postupanja predstavničkog tijela, a u cilju ostvarivanja prava građana na građansku inicijativu i neposredno odlučivanje putem referenduma. Isto tako, ovom odredbom propisuje se da protiv odluke središnjeg tijela državne uprave kojom je utvrđeno da prijedlog nije ispravan nije dozvoljena žalba, već se može pokrenuti upravni spor pred Visokom upravnim sudom Republike Hrvatske. Slijedom navedenog, središnje tijelo donosi odluku, u slučaju da je ona negativna pokreće se upravni spor, a ako je pozitivna predstavničko tijelo raspisuje izbore, čime je osigurana pravna zaštita biračima koji su podnijeli prijedlog za raspisivanje referenduma, kao i obveza raspisivanja referenduma.

Novim stavkom 6. propisuje se da predstavničko tijelo može raspisati savjetodavni

referendum o pitanjima iz svog djelokruga, čime se, osim do sada propisanih načina, utvrđuje i savjetodavni referendum kao još jedan oblik neposrednog izjašnjavanja građana o pitanjima iz djelokruga predstavničkog tijela.

Ovim se člankom propisuje i da dosadašnji stavak 4. kojim je uređeno pravo glasovanja na referendumu postaje stavak 7.

Nadalje, u dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 8., a kojim je utvrđeno da je odluka donesena na referendumu obvezatna za predstavničko tijelo, dopunjava se na način da je propisano da odluka donesena na savjetodavnom referendumu nije obvezatna, a slijedom novog stavka 6. kojim je propisan savjetodavni referendum.

Također, dosadašnji stavak 6., kojim je važećom odredbom propisano da se na postupak provođenja referenduma i na odluke donijete referendumom primjenjuju odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje postupak nadzora općih akata, sada postaje stavak 9. te se mijenja tako što se propisuje da se na postupak provođenja referenduma odgovarajuće primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje provedba referenduma. Provedba referenduma propisuje se posebnim zakonom te je stoga potrebno uputiti na njegovu primjenu.

Nadalje, dosadašnji stavak 7., kojim je važećom odredbom propisano traženje mišljenja od mjesnih zborova građana, sada postaje stavak 10. te se mijenja tako što se propisuje da se na odluke donijete u svezi s referendumom i na referendumu primjenjuju odredbe članka 79. do 82. ovoga Zakona, čime se upućuje na provedbu nadzora zakonitosti općih akata, i to odluke donijete u svezi s referendumom, odnosno raspisivanjem referenduma, i odluke donijete na referendumu.

Uz članak 3.

Ovim člankom iza članka 24. važećeg Zakona, dodaje se novi članak 24.a kojim se propisuje da općinsko, odnosno gradsko vijeće može tražiti mišljenje od mjesnih zborova građana o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz samoupravnog djelokruga općine, odnosno grada, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom ili statutom. Ovakva odredba dio je važećeg članka 24. Zakona. S obzirom da se člankom 24. uređuje pitanje referenduma, pitanje mjesnih zborova građana potrebno je urediti zasebnom odredbom. Također propisano je da mišljenje dobiveno od mjesnih zborova građana ne obvezuje općinsko, odnosno gradsko vijeće.

Uz članak 4.

Ovim se člankom u cijelosti mijenja članak 28. važećeg Zakona kojim je utvrđen način određivanja broja članova predstavničkih tijela. Umjesto raspona utvrđenog važećim člankom 28. i određivanja broja članova predstavničkog tijela statutom pojedine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave predlaže se ovim Zakonom utvrditi točan broj članova jedinica, razvrstanih prema broju stanovnika, na način da je broj članova predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave neparan, a određuje se ovisno o broju stanovnika i to tako da predstavničko tijelo:

- jedinice do 500 stanovnika, ima 7 članova,
- jedinice s više od 500 do 1.000 stanovnika, ima 9 članova,
- jedinice s više od 1.000 do 2.500 stanovnika, ima 11 članova,
- jedinice s više od 2.500 do 5.000 stanovnika, ima 13 članova,
- jedinice s više od 5.000 do 10.000 stanovnika, ima 15 članova,
- jedinice s više od 10.000 do 20.000 stanovnika, ima 17 članova,
- jedinice s više od 20.000 do 35. 000 stanovnika, ima 21 člana,
- jedinice s više od 35.000 do 60.000 stanovnika:
 - ako se radi o županiji, ima 31 člana,
 - ako se radi o gradu, ima 25 članova,
- jedinice s više od 60.000 do 100.000 stanovnika:

- ako se radi o županiji, ima 35 članova,
- ako se radi o gradu, ima 31 člana,
- jedinice s više od 100.000 do 200.000 stanovnika:
 - ako se radi o županiji, ima 41 člana,
 - ako se radi o gradu, ima 35 članova,
- jedinice s više od 200.000 do 300.000 stanovnika, ima 45 članova,
- jedinice s više od 300.000 stanovnika, ima 51 člana.

Ovakvim uređenjem postiže se ravnomjernije ujednačavanje broja članova predstavničkog tijela u odnosu na broj stanovnika jedinice, a u konačnici će rezultirati sveukupno manjim brojem članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, što istovremeno znači i manje troškove za svaku pojedinu jedinicu.

Uz članak 5.

Ovim se člankom važeći članak 30. kojim je propisano da članovi predstavničkog tijela nemaju obvezujući mandat i nisu opozivi, dodavanjem novog stavka 2. dopunjava novom odredbom kojom se utvrđuje da član predstavničkog tijela ne može biti kazneno gonjen niti odgovoran na bilo koji drugi način, zbog glasovanja, izjava ili iznesenih mišljenja i stavova na sjednicama predstavničkog tijela.

Odredba o „imunitetu“ člana predstavničkog tijela propisana je važećim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela, međutim s obzirom da je Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi sustavni propis to pitanje potrebno je urediti ovim Zakonom.

Također, slijedom dopune novim stavkom 2., dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Uz članak 6.

Ovim se člankom briše riječ „troškova“ u važećem članku 31. stavku 2. Zakona kojim je propisano da član predstavničkog tijela ima pravo na naknadu troškova u skladu s odlukom predstavničkog tijela. Ovakvo određenje izazvalo je niz nejasnoća u praksi i neujednačenost u lokalnoj regulativi. Stoga će se brisanjem riječi „troškova“ omogućiti predstavničkim tijelima donošenje odluka o naknadi za sudjelovanje u radu predstavničkog tijela članovima koji svoju dužnost obavljaju počasnno.

Ovim člankom u važećem članku 31. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. kojim je propisano da članovi predstavničkog tijela imaju pravo uvida u registar birača za vrijeme dok obavljaju dužnost. Navedena odredba u Prijedlogu zakona za prvo čitanje bila je dodana u članak 35.a važećeg teksta zakona. Međutim, tijekom saborske rasprave utvrđeno je da sadržajno ne pripada u članak 35.a te su izvršene izmjene. Navedena odredba zadržana je u Konačnom prijedlogu zakona jer posebni zakon upućuje na njezinu razradu, odnosno razradu prava članova predstavničkih tijela na uvid u registar birača ovim zakonom.

Uz članak 7.

Ovim se člankom važeći članak 34. kojim je propisano da predstavničko tijelo ima predsjednika i do dva potpredsjednika, koji se biraju većinom glasova svih članova predstavničkog tijela, dodavanjem novog stavka 2. dopunjava novom odredbom kojom se propisuje da se, ako predstavničko tijelo ima dva potpredsjednika, u pravilu biraju tako da je jedan potpredsjednik iz reda predstavničke većine, a jedan iz reda predstavničke manjine, na njihov prijedlog. Ovom se odredbom, u smislu preporuke, omogućava predstavničkoj manjini sudjelovanje u obnašanju dužnosti potpredsjednika u slučaju kada predstavničko tijelo ima dva potpredsjednika, i to tako da sama manjina u predstavničkom tijelu predlaže svog kandidata za potpredsjednika, kao što i većina predlaže svog kandidata.

Odredbama važećih stavaka 2. i 3. koje postaju stavci 3. i 4. propisane su dužnosti predsjednika predstavničkog tijela, a odredbom važećeg stavka 7. koji postaje stavak 5.

propisano je da se ostala prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika predstavničkog tijela utvrđuju poslovnikom predstavničkog tijela.

Ovim se člankom dosadašnji stavci 4., 5. i 6. kojima je propisano sazivanje sjednice predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova, brišu.

Uz članak 8.

Ovim se člankom iza važećeg članka 34. dodaje novi članak 34.a kojim se detaljnije propisuje sazivanje sjednice predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova. Nastavno na obrazloženje uz članak 7., odredbe o sazivanju sjednice predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova dio su važećeg članka 34. S obzirom da se člankom 34. uređuju prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika predstavničkog tijela, pitanje sazivanja sjednice na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela potrebno je urediti zasebnom odredbom.

Stoga se ovim člankom propisuje da je predsjednik dužan sazvati sjednicu predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela u roku od 15 dana od primitka zahtjeva. Ukoliko predsjednik predstavničkog tijela ne sazove sjednicu u zadanom roku, na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela sjednicu će sazvati općinski načelnik, gradonačelnik ili župan u roku od 8 dana. Nakon proteka navedenih rokova sjednicu može sazvati, na obrazloženi zahtjev jedne trećine članova predstavničkog tijela, čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Sjednica predstavničkog tijela sazvana sukladno odredbama ovoga članka mora se održati u roku od 15 dana od dana sazivanja, a sjednica sazvana protivno odredbama ovoga članka smatra se nevažećom.

Ovakvim se uređenjem rok u kojem je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ovlašten sazvati sjednicu predstavničkog tijela skraćuje sa 15 na 8 dana, utvrđuje se rok od 15 dana u kojem tako sazvana sjednica mora biti i održana te se utvrđuje da se sjednice sazvana protivno navedenim odredbama smatraju nezakonitim, a akti doneseni na njima ništavim.

Zbog dosadašnje nedovoljno razrađene regulative o navedenim pitanjima očekuje se da će ovakvo propisivanje u bitnome doprinijeti otklanjanju nepravilnosti i poštivanju zakonitosti u postupanju kada sazivanje sjednice zahtijeva najmanje jedna trećina članova predstavničkog tijela.

Uz članak 9.

Ovim se člankom u članku 35. važećeg Zakona, kojim su propisani poslovi predstavničkog tijela, mijenja točka 3. kojom je propisano da predstavničko tijelo osniva i bira članove radnih tijela vijeća, odnosno skupštine te imenuje i razrješuje druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom, tako da se sada propisuje da predstavničko tijelo osniva radna tijela, bira i razrješuje članove tih tijela te bira, imenuje i razrješuje i druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom.

Uz članak 10.

Ovim se člankom u članku 37. stavku 4. važećeg Zakona kojim je propisano da se sjednice predstavničkog tijela mogu sazivati i elektroničkim putem te se održavati putem videoveze (videokonferencija) propisuje brisanje dijela koji se odnosi na održavanje putem videoveze (videokonferencija). Razlog za ovakvo propisivanje proizlazi iz odredbe članka 36. važećeg Zakona kojim je propisano da predstavničko tijelo donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova predstavničkog tijela.

Uz članak 11.

Ovim se člankom ujednačava zakonski izričaj u naslovu iznad članka 39. važećeg Zakona.

Tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su predstavničko i izvršno tijelo, stoga je potrebno naslov naznačen u množini izraziti jedninom tako da naslov bude „2. IZVRŠNO TIJELO“.

Ovim se člankom također propisuje dopunjavanje članka 39. važećeg Zakona kojim je propisano da je izvršno tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave u općini općinski načelnik, u gradu gradonačelnik i u županiji župan, tako da se dodaju stavci 2., 3. i 4. Tim se stavicima propisuje da je iznimno, izvršno tijelo i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

Nadalje se definira da je zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji je izabran na neposrednim izborima zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom, a dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnaša ako je mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestao nakon isteka dvije godine mandata u toj jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. Također se jasno propisuje da taj zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ima sva prava i dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. To znači da u slučaju kada zamjenik počne obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana on preuzima i sve poslove istoga, kao što su: zastupanje općine, grada, odnosno županije, obavljanje izvršnih poslova, predlaganje općih akata, izvršavanje ili osiguravanje izvršavanja općih akata predstavničkog tijela, sklapanje ugovora, usmjeravanje rada upravnih tijela i nadzor njihovog rada, kao i druge poslove utvrđene statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom.

Takvim rješenjem, osim što se doprinosi uštedi sredstava proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ujedno se osigurava i kontinuitet u obnašanju dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u situaciji kada je proteklo više od pola mandata te je ostavljena mogućnost obnašanja dužnosti od strane zamjenika koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom. Također, omogućava se i otklanjanje nejasnoća, suštinske i praktične naravi, vezano uz obnašanje dužnosti izvršnog tijela i obavljanja izvršnih poslova u situaciji kada općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu prestane mandat, ali uz uvjet da je trajao više od dvije godine. U tom slučaju, s obzirom da se neće raspisivati prijevremeni izbori, zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana postaje izvršno tijelo te obavlja izvršne poslove u jedinici.

Uz članak 12.

Ovim se člankom mijenja članak 40. važećeg Zakona, kojim je propisano da se općinski načelnik i zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika, župan i zamjenik župana biraju sukladno posebnom zakonu. Odredba o upućivanju na poseban zakon vezano uz izbor navedenih osoba nije sadržajno mijenjana već je terminološki preoblikovana tako da se propisuje da se općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik biraju na neposrednim izborima sukladno posebnom zakonu.

Uz članak 13.

Ovim se člankom mijenja članak 40.a važećeg Zakona kojim je propisan prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, po sili zakona te se propisuje da općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njihovim zamjenicima mandat prestaje po sili zakona u slučajevima propisanim posebnim zakonom. S obzirom da je ova odredba važećeg Zakona po svojoj naravi predmet izbornog propisa, a i prestanak mandata članova predstavničkih tijela uređen je važećim izbornim zakonom,

odredbu je potrebno izmijeniti na predloženi način. Prestanak mandata po sili zakona bit će propisan jedinstvenim lokalnim izbornim zakonom.

Ujedno se propisuje da će pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana radi raspisivanja prijevremenih izbora za novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, u slučajevima propisanim ovim Zakonom. S obzirom da je slijedom činjenice prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana potrebno uputiti obavijest o nastaloj činjenici, što predstavlja samo tehničku radnju, propisuje se nadležnost pročelnika da u okviru obavljanja poslova uputi takvu obavijest. Time se izbjegavaju dosadašnje nejasnoće jer je važećim zakonima bila propisana obveza predstavničkog tijela za obavještanje o istom što je izazivalo dvojbe oko potrebe održavanja sjednice predstavničkog tijela, nadležnosti predsjednika za upućivanje obavijesti bez održavanja sjednice i slično.

Uz članak 14.

U Prijedlogu zakona koji je bio u prvom čitanju u Hrvatskom saboru bili su brisani članci 40.b i 40.c kojima je bio propisan postupak raspisivanja referenduma o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. U Konačnom prijedlogu zakona za drugo čitanje, temeljem čitavog niza prijedloga u toku saborske rasprave, zadržan je institut referenduma kao oblika opoziva izvršnog tijela.

Ovim člankom Konačnog prijedloga zakona članak 40.b važećeg zakona mijenja se te se njime propisuje da se općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan i njihov zamjenik koji je izabran zajedno s njima mogu opozvati putem referenduma. Raspisivanje referenduma za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima može predložiti 20% ukupnog broja birača u jedinici u kojoj se traži opoziv izvršnog tijela, te se na taj način omogućuje građanima koji su na neposrednim izborima izabrali nositelja izvršne vlasti da donesu odluku o njegovom opozivu ukoliko su nezadovoljni njegovim radom, odnosno podržava se građanska inicijativa.

Odredbe o referendumu za opoziv ne primjenjuju se na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabranog iz reda pripadnika nacionalnih manjina iz razloga što se taj zamjenik nije izabran zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom. Taj zamjenik predstavnik je nacionalne manjine u izvršnom tijelu, biraju ga pripadnici određene nacionalne manjine, a ne svi birači koji biraju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika čija je kandidatura istaknuta zajedno s kandidaturom općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Postupak izbora za zamjenika iz reda nacionalnih manjina provodi se istovremeno s postupkom izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, ali on se ne bira zajedno s njim pa ne može zajedno s njim biti niti opozvan.

Ovim člankom propisuje se da će predstavničko tijelo raspisati referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika u skladu s člankom 24. stavkom 5. ovoga Zakona, u onom dijelu koji se odnosi na postupak utvrđivanja je li prijedlog podnesen od potrebnog broja birača u jedinici. Nadalje, odredbom ovog članka utvrđeno je da se opoziv ne može raspisati samo za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Propisana je i nemogućnost raspisivanja referenduma za opoziv prije proteka roka od 12 mjeseci od održanih izbora, znači u prvoj godini mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Također je propisano da se referendum ne može raspisati prije proteka istog roka od ranije održanog referenduma za opoziv, što znači da ukoliko je već bio raspisan referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u tijeku trajanja njegovog mandata te on nije opozvan, do raspisivanja novog referenduma mora proteći najmanje 12 mjeseci. Isto tako je propisano i da

se referendum za opoziv ne smije raspisati u godini u kojoj se održavaju redovni izbori za novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Uz članak 15.

Ovim člankom mijenja se članak 40.c važećeg Zakona te se propisuje da je odluka o opozivu općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima donesena na referendumu za opoziv ako se za opoziv izjasnila većina birača koji su glasovali, uz uvjet da ta većina iznosi najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u jedinici.

U slučaju opoziva općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima, zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina nije opozvan i on ostaje u mandatu, a prijevremeni izbori raspisat će se za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji se bira zajedno s njima. Odredbama kojima se uvodi referendum za opoziv uređuju se osnovna pitanja te broj birača, odnosno većina koja je potrebna da bi odluka donesena na referendumu bila valjana. Na tehnička pitanja vezana uz provedbu referenduma za opoziv odgovarajući se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na lokalni referendum iz samoupravnog djelokruga jedinice i zakona kojim se uređuje provedba referenduma.

Uz članak 16.

Ovim se člankom iza članka 40.c važećeg Zakona dodaje novi članak 40.d kojim se propisuju situacije prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te određuje tko će obnašati dužnost u tim slučajevima.

Propisuje se da ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana nastupio prije isteka dvije godine mandata, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika. Do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će njegov zamjenik, a ako je mandat prestao i zamjeniku, do provedbe prijevremenih izbora dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Također se propisuje da ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana nastupio nakon isteka dvije godine mandata, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave neće se raspisati i održati prijevremeni izbori za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, a dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana do kraja mandata obnašat će njegov zamjenik koji je izabran zajedno s njim. Znači, to je onaj zamjenik koji je na kandidaturi za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bio kandidat za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Nadalje, ako općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan u slučaju iz stavka 1. i 2. ovog članka ima više zamjenika, dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, obnašat će zamjenik koji je na kandidaturi za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bio prvi naveden iza kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Propisuje se i da ako za vrijeme trajanja mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestane mandat samo njegovom zamjeniku, neće se raspisivati prijevremeni izbori, osim u slučaju ako prestane mandat zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabranom iz reda pripadnika nacionalnih manjina, kada će se raspisati prijevremeni izbori za zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Isto tako propisuje se da ako prestane mandat zamjeniku koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz stavka 2. ovog članka (jer je općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu mandat prestao), u toj jedinici raspisat će se prijevremeni

izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, a do provedbe prijevremenih izbora dužnost izvršnog tijela obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske. Intencija je predlagatelja Zakona da u jedinicama u kojima zamjenik obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, a radi se o jedinici u općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ima dva zamjenika, drugi zamjenik ne može početi obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana u slučaju kada onom zamjeniku koji tu dužnost obnaša mandat prestane. U tom slučaju raspisat će se prijevremeni izbori jer dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana može biti preuzeta od strane zamjenika samo jednom u tijeku mandata.

Slijedom uvrštavanja u Konačni prijedlog zakona odredaba o referendumu za opoziv, izvršena je i intervencija u članku 16. (kojim se dodaje članak 40.d) te je utvrđeno da u slučaju nastupanja prestanka mandata izvršnog tijela opozivom, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, do čijeg izbora će dužnost u toj jedinici obnašati povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Propisuje se i da je o svim promjenama tijekom mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave dužan bez odgode obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Uz članak 17.

Ovim se člankom u članku 41. važećeg Zakona brišu stavci 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. kojima je propisano pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina. Također, u članku 41. stavku 1. i 2. osnovnog teksta Zakona izvršena je zamjena termina "općim i izravnim" izborima s terminom "neposrednim" izborima radi terminološke ujednačenosti cijelog teksta Zakona.

Uz članak 18.

Ovim se člankom iza članka 41. važećeg Zakona dodaje članak 41.a kojim se propisuje pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina. Odredbe o zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina dio su članka 41. važećeg Zakona koji propisuje broj zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Stoga je institut zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina potrebno urediti zasebnom odredbom.

Tako se ovom odredbom propisuje da u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se pravo na zastupljenost pripadnika nacionalne manjine u izvršnom tijelu treba osigurati sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bira se iz reda pripadnika nacionalnih manjina na način određen zakonom kojim se uređuje izbor izvršnog tijela. Izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine u izvršnom tijelu.

Propisuje se i da se jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina bira i u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice.

Također, propisuje se i da u jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici neke od nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu pod uvjetima kako je to propisano za nacionalne manjine.

Jedan zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika bira se iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

Nadalje, kao i u važećem Zakonu, propisuje se da se, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina ili iz reda hrvatskog naroda sukladno zakonu kojim se uređuje izbor izvršnog tijela, broj zamjenika povećava za jednoga.

Propisuje se i da se, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima više od jedne nacionalne manjine ostvaruje pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, bira zamjenik iz reda pripadnika svake od tih nacionalnih manjina, u kojem slučaju se broj zamjenika povećava za po jednog zamjenika iz reda svake od tih nacionalnih manjina koje ostvaruju pravo na zamjenika.

Za razliku od rješenja iz važećeg Zakona, novine koje se propisuju ovim određuju da se pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina osigurava sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, neovisno o tome je li to pravo propisano statutom jedinice. No, isto tako propisuje se i pravo na zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina ako je ono propisano statutom jedinice, a neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu te jedinice. Nadalje, propisuje se i situacija kada više od jedne manjine ostvaruje pravo na zamjenika, što do sada nije bilo propisano.

Uz članak 19.

Ovim se člankom u članku 42. važećeg Zakona stavak 3. kojim se propisuje uloga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, mijenja te se propisuje da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obavlja poslove utvrđene statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom, što je do sada bilo utvrđeno stavkom 4.

Također dosadašnji stavak 4. mijenja se tako da se propisuje da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga općine, grada, odnosno županije ima pravo obustaviti od primjene opći akt predstavničkog tijela ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis, u roku od 8 dana od dana donošenja općeg akta. Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ima pravo zatražiti od predstavničkog tijela da u roku od 8 dana od donošenja odluke o obustavi otkloni uočene nedostatke u općem aktu. Ovom odredbom propisuje se rok od 8 dana u kojem načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može obustaviti opći akt od primjene, što važećim Zakonom nije propisano. Nadalje, rok u kojem predstavničko tijelo može otkloniti uočene nedostatke skraćen je s 15 na 8 dana.

Nadalje, iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. kojima se propisuje daljnje postupanje po odluci o obustavi općeg akta od strane općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Tako se propisuje da je, ako predstavničko tijelo ne otkloni uočene nedostatke, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan bez odgode o tome obavijestiti predstojnika ureda državne uprave u županiji i dostaviti mu svoju odluku o obustavi općeg akta.

Propisuje se i da će predstojnik ureda državne uprave u roku od 8 dana od zaprimanja ocijeniti osnovanost odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta. Rok u kojem je predstojnik dužan ocijeniti odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi do sada nije bio propisan, kao ni daljnji postupak u slučaju kada općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obustavi opći akt od primjene.

Uz članak 20.

Ovim se člankom u članku 44. važećeg Zakona dodaje stavak 2. kojim se propisuje da izvršne poslove obavlja i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana

sukladno odredbama ovoga Zakona, a slijedom ranije navedenih i obrazloženih odredbi ovoga Zakona.

Uz članak 21.

Ovim se člankom u članku 48. važećeg Zakona, kojim su propisani poslovi općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, mijenja točka 5. kojom je propisano da odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, a najviše do 1.000.000 (jedan milijun) kuna, te ako je stjecanje i otuđivanje pokretnina i nekretnina planirano u proračunu, a stjecanje i otuđivanje pokretnina i nekretnina provedeno u skladu sa zakonskim propisima. Sada se propisuje da odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i raspolaganju ostalom imovinom u skladu s ovim Zakonom, statutom jedinice i posebnim propisima. Važećim Zakonom regulirano je samo stjecanje i otuđivanje pokretnina i nekretnina, dok raspolaganje ostalom imovinom nije, što se pokazalo nedostatnim upravo vezano uz tu vrstu raspolaganja.

Nadalje, ovim se člankom iza točke 5. dodaje nova točka 6.

Novom točkom 6. propisuje se da imenuje i razrješuje predstavnike jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 35. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, čime će se, jasnim reguliranjem nadležnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana za imenovanje tih osoba, otkloniti sve nejasnoće i problemi iz dosadašnje prakse.

Također, u dosadašnjoj točki 6. koja postaje točka 7. iza riječi: „utvrđene“ dodaju se riječi: „zakonom i“, tako da se propisuje da obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

Ovim se člankom mijenja i stavak 2. kojim je propisano da preko propisanih ograničenja, odluku o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina donosi predstavničko tijelo te se detaljnije propisuju navedena ograničenja, tako da u slučaju iz stavka 1. točke 6. ovoga članka općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može odlučivati o visini pojedinačne vrijednosti do najviše 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina. Ako je taj iznos veći od 1.000.000,00 kuna, općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan može odlučivati najviše do 1.000.000,00 kuna. Međutim, propisuje se i najniži limit, odnosno ako je taj iznos manji od 70.000,00 kuna, tada može odlučivati do iznosa od 70.000,00 kuna. Stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina te raspolaganje ostalom imovinom mora biti planirano u proračunu jedinice i provedeno u skladu sa zakonom.

Ovom se odredbom detaljno propisuje financijski limit do kojeg općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može odlučivati o visini pojedinačne vrijednosti, čime se otklanjaju brojne dosadašnje nejasnoće. Naime, u slučaju kada je 0,5% iznosa prihoda bez primitaka manje od milijun kuna, tada općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan može odlučivati do tako utvrđenog nominalnog iznosa, a ne do milijun kuna. Istovremeno, kada je 0,5% iznosa prihoda bez primitaka više od milijun kuna, tada je odlučivanje dozvoljeno do najviše milijun kuna. Iz odredbe važećeg Zakona ne proizlazi jasna distinkcija vezano uz financijski limit, tako da se događalo da se u jedinicama u kojima je 0,5% iznosa prihoda bez primitaka puno manji od milijun kuna, odlučivalo do iznosa od milijun kuna.

Nadalje, iza stavka 2. dodaje se stavak 3. kojim se propisuje da o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina te raspolaganju ostalom imovinom većim od vrijednosti utvrđenih stavkom 2. ovoga članka odlučuje predstavničko tijelo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Iza stavka 3. dodan je novi stavak 4. kojim se propisuje da je odluku o imenovanju i razrješenju iz stavka 1. točke 6. ovog članka općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan dostaviti predstavničkom tijelu u roku od 8 dana od donošenja te objaviti u službenom glasilu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Na navedeni način osigurava se transparentnost u provedbi imenovanja te obveza obavještanja predstavničkog tijela o izvršenim imenovanjima, kao i razrješenjima.

Uz članak 22.

Ovim se člankom iza članka 54. važećeg Zakona dodaje novi članak 54.a kojim se propisuje da o osnivanju, ustrojstvu i djelokrugu zajedničkog upravnog tijela odlučuju predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave te da će temeljem odluke predstavničkih tijela općinski načelnici i gradonačelnici sklopiti sporazum o osnivanju zajedničkog upravnog tijela kojim se propisuje financiranje, način upravljanja, odgovornost, statusna pitanja službenika i namještenika i druga pitanja od značaja za to tijelo. Ovim se odredbom uređuje način osnivanja zajedničkog upravnog tijela, što do sada nije bilo propisano te je izazivalo probleme u primjeni članka 54.

Uz članak 23.

Ovim se člankom mijenja članak 56.a važećeg Zakona kojim je propisano pravo pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u izvršnim i upravnim tijelima jedinica, tako da se propisuje da pripadnici nacionalnih manjina koji sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, imaju pravo na zastupljenost u upravnim tijelima tih jedinica.

Također se propisuje da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u upravnim tijelima, dužne politiku upošljavanja novih službenika, odnosno službenika koji se primaju na upražnjena radna mjesta provoditi na način koji će osigurati poštivanje prava pripadnicima nacionalnih manjina.

S obzirom da se ova odredba odnosi na službenike u upravnim tijelima jedinica, a zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina regulira se posebnim odredbama ovoga Zakona, potrebno je zastupljenost u upravnim tijelima regulirati zasebnom odredbom.

Uz članak 24.

Ovim se člankom mijenja članak 56.c važećeg Zakona, kojim je propisano da će Vlada Republike Hrvatske osnovati ustanovu za razvoj lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi provedbe trajnog osposobljavanja lokalnih dužnosnika i službenika, u suradnji s nacionalnim savezom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave tako da se propisuje da će Vlada Republike Hrvatske putem posebne ustanove provoditi trajno osposobljavanje lokalnih dužnosnika i službenika, u suradnji s nacionalnim udrugama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ustanova koja će provoditi osposobljavanje lokalnih dužnosnika i službenika ne mora biti ujedno i ustanova za razvoj lokalne i područne (regionalne) samouprave, a nacionalne udruge mogu se udruživati u nacionalni savez, međutim nemaju takvu obvezu. Stoga je bilo potrebno ovu odredbu preformulirati.

Uz članak 25.

Ovim se člankom dopunjuje članak 59. važećeg Zakona, kojim je propisano da se statutom općine, odnosno grada uređuje postupak osnivanja mjesnih odbora i druga pitanja od važnosti za mjesne odbore, tako da se dodaje stavak 2. kojim se propisuje da će se statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada urediti sva pitanja vezana uz izbore i obavljanje

dužnosti članova vijeća mjesnog odbora. Dakle, ovom odredbom utvrđuje se i obveza uređivanja pitanja vezanih uz izbore i obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnih odbora, čime će se ujednačiti princip autonomnog uređivanja tih pitanja koja su u samoupravnom djelokrugu jedinica lokalne samouprave.

Uz članak 26.

Ovim se člankom mijenja članak 61. važećeg Zakona kojim su propisana tijela mjesnog odbora, tako da se u stavku 2. briše rečenica kojom je propisano da se članovi vijeća biraju neposredno tajnim glasovanjem, a na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Izbori za članove vijeća mjesnih odbora nisu lokalni izbori te se reguliranje tih pitanja prepušta jedinicama lokalne samouprave jer je mjesna samouprava u samoupravnom djelokrugu jedinica.

Nadalje, iza stavka 2. dodaju se novi stavci 3. i 4. kojima se propisuje da za člana vijeća mjesnog odbora može biti biran građanin koji ima biračko pravo i prebivalište na području mjesnog odbora čije se vijeće bira te da se članovi vijeća mjesnog odbora biraju na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, razmjernim izbornim sustavom, a postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora uređuje predstavničko tijelo općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Dodavanjem novih stavaka 3. i 4. dosadašnji stavak 3. postaje stavak 5.

Također, dosadašnji stavak 4. kojim su propisani poslovi vijeća mjesnog odbora se briše, jer sadržajno ne pripada u odredbe članka 61., kojim su propisana pitanja vezana uz vrste tijela te izbor i mandat vijeća mjesnog odbora.

Uz članak 27.

Ovim se člankom iza članka 61. važećeg Zakona dodaju članci 61.a, 61.b i 61.c.

Dodanim člankom 61.a propisuje se da je jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora te da izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

Dodanim člankom 61.b propisuje se da prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora članova vijeća mjesnih odbora rješava nadležno izborno povjerenstvo, utvrđeno općim aktom predstavničkog tijela te da protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe nadležnom uredu državne uprave, odnosno nadležnom gradskom uredu u Gradu Zagrebu.

Dodanim člankom 61.c propisuje se da vijeće mjesnog odbora donosi program rada mjesnog odbora, pravila mjesnog odbora, poslovnik o svom radu u skladu sa statutom, financijski plan i godišnji obračun te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom. Nastavno na obrazloženje uz članak 25., ova odredba sadržana je u članku 61. važećeg Zakona kojim su propisane vrste tijela te izbor i mandat vijeća mjesnog odbora. Stoga je poslove vijeća mjesnog odbora potrebno urediti zasebnom odredbom.

Uz članak 28.

Ovim se člankom mijenja članak 62. važećeg Zakona tako da se u stavku 1. riječi: „tajnim glasovanjem“ zamjenjuju riječima: „većinom glasova svih članova“, čime se propisuje da vijeće mjesnog odbora iz svog sastava većinom glasova svih članova bira predsjednika vijeća na vrijeme od četiri godine. Ovom odredbom propisuje se potrebna većina za izbor predsjednika vijeća mjesnog odbora, što do sada nije bilo propisano, a utvrđivanje samog načina glasovanja (javno ili tajno) prepušta se jedinicama lokalne samouprave.

Uz članak 29.

Ovim se člankom mijenja članak 69. važećeg Zakona kojim je propisano da se godišnji proračun jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave dostavlja Ministarstvu financija u roku od 15 dana od dana njegova donošenja, tako da se propisuje da je proračun temeljni financijski akt jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Propisuje se i da proračun donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu s posebnim zakonom. Posebni zakon koji uređuje proračun je Zakon o proračunu, s kojim se usklađuju odredbe ovoga članka.

Nadalje se propisuje da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan kao jedini ovlašteni predlagatelj predlaže predstavničkom tijelu donošenje proračuna, a podneseni prijedlog može povući i nakon glasovanja o amandmanima, a prije glasovanja o proračunu u cjelini. Ovim se odredbom detaljno uređuje pitanje postupanja izvršnog tijela kao jedinog ovlaštenog predlagatelja proračuna, a ovakvo uređenje posljedica je koncepta postavljenog ovim Zakonom po kojem će, u slučaju nedonošenja proračuna i odluke o privremenom financiranju, Vlada Republike Hrvatske istovremeno raspustiti predstavničko tijelo i razriješiti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika. Do sada je nedonošenje proračuna, bez posljedice za izvršno tijelo bilo razlog za raspuštanje predstavničkog tijela.

Ujedno se propisuje i da se proračun jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dostavlja Ministarstvu financija u skladu s posebnim zakonom.

Uz članak 30.

Ovim se člankom mijenja članak 70. važećeg Zakona kojim se propisuje privremeno financiranje u slučaju nedonošenja proračuna, tako da se u stavku 1. riječ: „godišnji“ briše, čime se izričaj usklađuje sa Zakonom o proračunu.

Nadalje, u stavku 2. točka iza riječi: „zakonom“ briše se i dodaju se riječi: „i svojim poslovníkom tako da se propisuje da odluku o privremenom financiranju donosi predstavničko tijelo u skladu sa zakonom i svojim poslovníkom.

Također, iza stavka 2. dodaju se stavci 3., 4. i 5. kojima se propisuje da donošenje odluke o privremenom financiranju mogu predložiti predlagatelji utvrđeni poslovníkom predstavničkog tijela. Time se osim općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana kao jedinih ovlaštenih krug predlagatelja odluke o privremenom financiranju, koja je akt tehničke naravi, širi i na druge ovlaštene predlagatelje propisane poslovníkom predstavničkog tijela.

Propisuje se i da se odluka o privremenom financiranju dostavlja Ministarstvu financija u roku od 15 dana od donošenja te da se, ukoliko se prije početka naredne godine ne donese ni odluka o privremenom financiranju, financiranje obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih izdataka u skladu s posebnim zakonom.

Uz članak 31.

Ovim se člankom u članku 74. važećeg Zakona ispravlja pogreška u izrazu tako da se riječ: „samopravnog“ zamjenjuje riječju: „samoupravnog“.

Uz članak 32.

Ovim se člankom mijenja članak 76. važećeg Zakona kojim je propisano donošenje pojedinačnih akata upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te se u stavku 1. briše točka i dodaju riječi: „(upravne stvari)“, tako da se propisuje da upravna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave u izvršavanju općih akata predstavničkog tijela donose pojedinačne akte kojima rješavaju o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba (upravne stvari).

Također, u stavku 2. iza riječi: „donose“ dodaje se riječ: „prvostupanjnska“, tako da se propisuje da iznimno, u izvršavanju općih akata predstavničkog tijela kada je to određeno

zakonom, pojedinačne akte donose prvostupanjska tijela državne uprave.

Nadalje, stavci 4. i 5. se mijenjaju tako da se propisuje da se na donošenje akata iz ovoga članka primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, a protiv pojedinačnih akata iz ovoga članka može se pokrenuti upravni spor sukladno odredbama Zakona o upravnim sporovima.

Odredba je u cijelosti usklađena s važećim Zakonom o općem upravnom postupku i Zakonom o upravnim sporovima.

Uz članak 33.

Ovim se člankom briše članak 77. važećeg Zakona iz razloga što je postupak za rješavanje pojedinih upravnih stvari propisan posebnim propisima.

Uz članak 34.

Ovim se člankom iza članka 77.a važećeg Zakona dodaje članak 77.b kojim se propisuje postupak nadzora zakonitosti pojedinačnih neupravnih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička i izvršna tijela općina, gradova i županija. Nadzor zakonitosti ove vrste akata do sada nije bio propisan.

Stoga se propisuje da nadzor zakonitosti pojedinačnih neupravnih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička i izvršna tijela općina, gradova i županija obavljaju nadležna središnja tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu, sukladno posebnom zakonu.

Također, propisuje se da će u provedbi nadzora nadležno tijelo oglasiti pojedinačni neupravni akt ništavim u slučaju ako je akt donijelo neovlašteno tijelo, ako je u postupku donošenja akta povrijeđen zakon, statut ili drugi opći akt jedinice, ako se akt odnosi na pitanje koje nije u djelokrugu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te ako je nepravilno primijenjen zakon ili drugi propis, odnosno opći akt. U navedenim slučajevima ovlašteno tijelo može donijeti rješenje u roku od godine dana od donošenja pojedinačnog akta, a protiv rješenja kojim se pojedinačni neupravni akt proglašava ništavim nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Uz članak 35.

Ovim se člankom mijenja članak 78. važećeg Zakona kojim je propisano da država radi zaštite ustavnosti i zakonitost kao i zaštite prava građana obavlja nadzor nad zakonitošću rada i akata tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, tako da se briše stavak 2. Tim stavkom propisano je da se nadzor nad zakonitošću rada i akata jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi na način i u postupku utvrđenim zakonom kojim je uređen sustav državne uprave. S obzirom da se ovim Zakonom sada detaljno propisuje postupak nadzora nad zakonitošću rada i akata jedinice, odredba o upućivanju na primjenu zakona kojim je uređen sustav državne uprave postaje bespredmetna.

Uz članak 36.

Ovim se člankom iza članka 78. važećeg Zakona naslov koji glasi: „NADZOR ZAKONITOSTI OPĆIH AKATA“ mijenja u „NADZOR ZAKONITOSTI RADA I OPĆIH AKATA“ jer se ovim Zakonom propisuje i nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela.

Nadalje se iza naslova dodaje članak 78.a kojim se propisuje da nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Propisuje se da će, kada utvrdi nepravilnosti u radu predstavničkog tijela, središnje tijelo državne uprave nadležno za sustav lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donijeti odluku kojom će sjednicu predstavničkog tijela ili njezin dio proglasiti nezakonitom, a akte donesene na sjednici proglasiti ništavim te da protiv odluke iz stavka 2. ovoga članka nije

dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Ovom se odredbom po prvi puta normira nadzor zakonitosti rada predstavničkog tijela od strane središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, koje je taj nadzor obavljalo i do sada. Međutim, zbog nedostatne regulative ukazala se potreba za detaljnijim propisivanjem postupanja, naročito vezano uz slučajeve nepropisnog sazivanja sjednica predstavničkog tijela, nepropisnog sastava vijećnika na sjednici, nedostatka kvoruma, nepropisnog prekida sjednice, održavanja nastavka sjednice i slično.

Uz članak 37.

Ovim se člankom mijenja članak 79. važećeg Zakona kojim je propisno da su općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužni dostaviti opće akte predstojniku ureda državne uprave na nadzor zakonitosti, te se u stavku 2. riječi: „Općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužni su“ zamjenjuju riječima: „Predsjednik predstavničkog tijela dužan je“, čime se propisuje obveza predsjednika predstavničkog tijela za dostavu općih akata na nadzor zakonitosti. Ovakvo uređenje uslijedilo je kao posljedica učestalog nedostavljanja akata na nadzor od strane općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, iz različitih razloga, a prvenstveno zbog nedostavljanja ili nepotpisivanja donesenih akata općinskom načelniku, gradonačelniku i županu od strane predsjednika predstavničkog tijela, čime su oni zapravo bili onemogućeni poštovati propisanu obvezu.

Nadalje, iza stavka 2. dodaje se stavak 3. kojim se propisuje da je predsjednik predstavničkog tijela dužan akte bez odgode dostaviti općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu. Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, kao izvršno tijelo dužan je izvršavati opće akte predstavničkog tijela, a ovlašten je i obustaviti ih od primjene. Stoga je neophodno da mu ih predsjednik predstavničkog tijela dostavi bez odgode, kako bi po istima mogao postupati sukladno svojim ovlastima.

Uz članak 38.

Ovim se člankom mijenja članak 80. važećeg Zakona, kojim je propisano da je predstojnik, kad ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom, ovlašten i dužan, u roku od 15 dana od dana njegove dostave, donijeti odluku o obustavi od primjene općeg akta, koja mora biti obrazložena, tako da se propisuje da će predstojnik, kad ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom ili da su u postupku donošenja općeg akta počinjene nepravilnosti, bez odgode dati uputu predstavničkom tijelu da u roku od 15 dana od primitka upute otkloni uočene nedostatke.

Nadalje, iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. kojima se propisuje da ako predstavničko tijelo ne postupi po uputi predstojnika i ne otkloni nedostatke u zadanom roku, predstojnik donosi odluku o obustavi od primjene općeg akta, koja mora biti obrazložena, a dužan ju je donijeti u roku od 15 dana od isteka zadanog roka.

Ovakvim propisivanjem daje se mogućnost otklanjanja nedostataka u općem aktu, prije negoli akt bude obustavljen od primjene i posljedično upućen na ocjenu zakonitosti. U obavljanju postupka nadzora zakonitosti, predstojnik će dati uputu za otklanjanje nedostataka te ako predstavničko tijelo postupi po uputi i otkloni nedostatke, akt će biti valjan i neće biti potrebno obustavljati ga od primjene.

Također, dosadašnji stavak 2. postaje stavak 4.

Uz članak 39.

Ovim se člankom iza članka 80. važećeg Zakona dodaje novi članak 80.a kojim se propisuje postupanje predstojnika po obustavi općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, a

nastavno na propisano i obrazloženo člankom 19. ovoga Zakona. Tako se propisuje da će predstojnik, postupajući po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta iz članka 42. stavka 6. ovoga Zakona, ocijeniti osnovanost odluke o obustavi od primjene općeg akta u roku od 8 dana o zaprimanja obavijesti.

Propisuje se i da se odluka o potvrdi obustave općeg akta od primjene dostavlja bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, središnjem tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu obustavljeni opći akt te središnjem tijelu državne uprave nadležnom za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Ovakvim uređenjem zaokružuje se postupanje u nadzoru zakonitosti općih akata u slučaju kada općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obustavi opći akt od primjene. Kad predstojnik odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ocijeni osnovanom, donijet će odluku o potvrdi obustave te uputiti na daljnji nadzor zakonitosti, a ukoliko predstojnik postupajući po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta ne potvrdi odluku u roku iz članka 42. stavka 6. ovog Zakona, obustava od primjene općeg akta prestaje. Do sada ta situacija nije bila propisana te je pitanje trajanja obustave općeg akta kojeg je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obustavio od primjene, izazivalo niz dvojbi u praksi.

Uz članak 40.

Ovim se člankom mijenja redoslijed slijedom dodanog novog članka 80.a tako da dosadašnji članak 80.a važećeg Zakona postaje članak 80.b.

Uz članak 41.

Ovim se člankom dopunjava članak 81. važećeg Zakona te se u stavku 1. iza riječi: „obustavi,“ dodaje zarez i riječi: „odnosno odluku predstojnika o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi“, tako da se propisuje da kada nadležno središnje tijelo državne uprave zaprimi odluku predstojnika o obustavi, odnosno odluku o potvrdi obustave općeg akta, ocijenit će osnovanost odluke u roku od 15 dana od dana njezina prijama.

Također, u stavku 2. iza riječi: „obustavi,“ dodaje se zarez i riječi: „odnosno odluku predstojnika o potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi“, čime se propisuje da ukoliko središnje tijelo državne uprave odluku o obustavi, odnosno odluku o potvrdi obustave općeg akta ocijeni neosnovanom, ukinut će odluku predstojnika.

Uz članak 42.

Ovim se člankom mijenja članak 82. važećeg Zakona, kojim je propisano postupanje središnjeg tijela državne uprave kod obustave općeg akta od primjene i upućivanje Vladi Republike Hrvatske prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti pred Ustavnim sudom, te se propisuje da će središnje tijelo državne uprave, kada neposredno obustavi od primjene opći akt, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana o obustavi od primjene općeg akta ocijeni osnovanom, podnijeti Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta.

Propisuje se i da će o podnošenju zahtjeva za ocjenu zakonitosti općeg akta središnje tijelo državne uprave obavijestiti bez odgode predsjednika predstavničkog tijela koje je donijelo obustavljeni opći akt, općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana, predstojnika ureda državne uprave i središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ukoliko ono nije neposredno postupalo.

Ovim se člankom postupanje prije ocjene zakonitosti općeg akta usklađuje s odredbama Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/2010) i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-II-5157/2005 i dr., od 5. ožujka 2012. godine (Narodne novine, broj 41/2012), kojim je Ustavni sud Republike Hrvatske ustupio na rješavanje nadležnom Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske neriješene predmete na Ustavnom sudu Republike Hrvatske u kojima se osporava zakonitost općih akata iz članka 3. stavka 2. u vezi s člankom 12. stavkom 3. točkom 2. Zakona o upravnim sporovima. U Rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske navedeno je da do stupanja na snagu Zakona o upravnim sporovima 1. siječnja 2012. godine, u Republici Hrvatskoj nije postojalo sudsko tijelo nadležno za kontrolu zakonitosti općih akata tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, zbog čega je Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj praksi opće akte javnopravnih tijela podvodio pod određenje „drugog propisa“ u smislu članka 125. alineje 2. Ustava Republike Hrvatske. Stupanjem na snagu Zakona o upravnim sporovima 1. siječnja 2012. godine ocjena zakonitosti općih akata jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u nadležnosti je Visokog upravnog suda Republike Hrvatske.

Vezano uz spomenuto usklađivanje s odredbama Zakona o upravnim sporovima i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, potrebno je razdvojiti postupak nadzora statuta od ostalih općih akata. Ocjena zakonitosti općih akata u nadležnosti je Visokog upravnog suda Republike Hrvatske te se ovim člankom propisuje da nadležno središnje tijelo državne uprave, kada neposredno obustavi od primjene opći akt, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi obustave od primjene općeg akta ocijeni osnovanom, podnese Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta.

Dakle, za postupanje po nadzoru zakonitosti općih akata nadležna su sva središnja tijela državne uprave u okviru svojeg zakonom propisanog djelokruga.

Uz članak 43.

Ovim se člankom mijenja članak 82.a važećeg Zakona, kojim je propisano postupanje Vlade Republike Hrvatske prilikom pokretanja postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti općeg akta pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, te se propisuje da se na nadzor zakonitosti statuta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovarajuće primjenjuju odredbe članaka 80., 80.a, 80.b i 81. ovoga Zakona.

Također se propisuje da će središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu kada neposredno obustavi od primjene statut jedinice, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene statuta ocijeni osnovanom, predložiti bez odgode Vladi Republike Hrvatske da pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta jedinice s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak za ocjenu suglasnosti statuta s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanje postupka, a ukoliko Vlada Republike Hrvatske ne pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanje postupka, prestaje obustava od primjene općeg akta.

Nastavno na obrazloženje uz članak 42., ovim se člankom propisuje postupak nadzora zakonitosti statuta jedinica. Slijedom spomenutog Rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske, iznimka od pravila da se "drugim propisima" u smislu članka 125. alineje 2. Ustava ne smatraju eksterni i interni opći akti koje donose tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu statuti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zbog njihove važnosti za ostvarenje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava građana na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (članak 4. stavak 1. i glava VI. Ustava

Republike Hrvatske), kontrola zakonitosti statuta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mora biti izuzeta iz nadležnosti Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u smislu članka 3. stavka 2. ZUS-a i neposredno provedena u okviru kontrole ustavnosti i zakonitosti iz članka 125. alineje 2. Ustava.

Istovremeno, kada se radi o nadzoru zakonitosti statuta jedinice, na postupak nadzora propisano je analogno primijeniti odredbe o nadzoru općih akata, a kada središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu neposredno obustavi od primjene statut jedinice, odnosno kada odluku predstojnika o obustavi, odnosno potvrdi obustave od primjene statuta ocijeni osnovanom, predložiti će bez odgode Vladi Republike Hrvatske da pokrene postupak za ocjenu suglasnosti statuta jedinice s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Propisuje se da će postupak nadzora zakonitosti statuta obavljati središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Ovaj članak usklađen je s odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, odredbama Zakona o upravnim sporovima i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-II-5157/2005 i dr., od 5. ožujka 2012. godine (Narodne novine, broj 41/2012).

Uz članak 44.

Ovim se člankom mijenja članak 84. važećeg Zakona, kojim je propisano raspuštanje predstavničkog tijela te se u stavku 1. u točki 4. riječ: „minimalnog“ briše tako da se sada kao razlog za raspuštanje propisuje ako (predstavničko tijelo) iz bilo kojih razloga trajno ostane bez broja članova potrebnog za rad i donošenje odluka. Nastavno na prethodnu rečenicu, u istom stavku ispravlja se pogrešan gramatički izričaj tako da se riječ „potrebnih“ zamjenjuje riječju „potrebno“.

Ujedno se točka 6. mijenja te se kao razlog za raspuštanje sada propisuje ako predstavničko tijelo ne raspiše referendum iz članka 24. stavka 5. ovoga Zakona (na prijedlog 20% od ukupnog broja birača u jedinici) i članka 40.b ovoga Zakona (referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana na prijedlog 20% birača).

Nadalje, dosadašnja točka 7. se briše.

Redefiniranje razloga za raspuštanje predstavničkog tijela propisanog točkom 6. uslijedilo je kao posljedica uvođenja novog instituta istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, koji će biti obrazložen u nastavku.

Uz članak 45.

Ovim se člankom mijenja članak 85. važećeg Zakona kojim je propisano stupanje na snagu rješenja Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela, tako da se u stavku 1. riječi: „je konačno i“ brišu te se propisuje da rješenje Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

Nadalje, u stavku 2. riječ: „Upravnom“ zamjenjuje se riječima: „Visokom upravnom“, čime se protiv rješenja Vlade o raspuštanju predstavničkog tijela propisuje pravna zaštita podnošenjem tužbe Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske.

Također, iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. kojim se propisuje da je postupak rješavanja o tužbi protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske hitne naravi.

Propisuje se i da se u dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: „Upravni“ zamjenjuje riječima: „Visoki upravni“, te se u istom stavku broj „15“ zamjenjuje s brojem „30“, čime se rok za odlučivanje o tužbi za raspuštanje predstavničkog tijela produžuje s dosadašnjih 15 na 30 dana. Izmjena ove odredbe uslijedila je iz konzultacija s Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

a u dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 5. riječi: „Presuda Upravnog“ zamjenjuju se

riječima: „Odluka Visokog upravnog“.

Ujedno, dosadašnji stavak 5. koji postaje stavak 6. mijenja se i propisuje se da će Vlada, ako je tužba odbačena ili odbijena, raspisati prijevremene izbore za predstavničko tijelo u roku od 90 dana od dana objave odluke Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u Narodnim novinama.

Ova odredba usklađena je sa Zakonom o upravnim sporovima, a rok za raspisivanje izbora produžen je sa 60 na 90 dana.

Uz članak 46.

Ovim se člankom iza članka 85. dodaje novi naslov koji glasi: „3.A ISTOVREMENO RASPUŠTANJE PREDSTAVNIČKOG TIJELA I RAZRJEŠENJE OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ODNOSNO ŽUPANA I NJIHOVOG ZAMJENIKA“ te članci 85.a, 85.b i 85.c kojima se propisuje novi institut istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima. Ističe se da se odredbe o istovremenom raspuštanju predstavničkog tijela i razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ne primjenjuju na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabranog iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji nije izabran zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom iz razloga koji su navedeni pod obrazloženjem uz članak 14. Konačnog prijedloga zakona.

Ovakvim rješenjem doprinosi se usuglašavanju političke volje u najvažnijim pitanjima od interesa za jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave te postiže jačanje odgovornosti obaju tijela jedinice.

Dodanim člankom 85.a propisuje se da će na prijedlog središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu Vlada Republike Hrvatske istovremeno raspustiti predstavničko tijelo i razriješiti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika ako u zakonom određenom roku ne bude donesen proračun, odnosno odluka o privremenom financiranju.

U važećem rješenju po kojem je nedonošenje proračuna, odnosno odluke o privremenom financiranju predstavljalo razlog za raspuštanje predstavničkog tijela, predstavničko tijelo u ovu situaciju moglo je biti dovedeno slijedom prirode poslova propisanih za izvršno tijelo, odnosno općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, a koji je ujedno jedini ovlašten predlagatelj proračuna. Izvršno tijelo priprema prijedloge općih akata koje donosi predstavničko tijelo, te je u kontekstu donošenja akata suprotnih Ustavu, zakonu ili drugom propisu, kao i nedonošenja akata dulje od 3 mjeseca, a posebice nedonošenja proračuna ili odluke o privremenom financiranju, svojim postupanjem moglo direktno ili indirektno utjecati na raspuštanje predstavničkog tijela.

Stoga je ovakvom odredbom znatnije uspostavljena ravnoteža po pitanju odgovornosti i predstavničkog i izvršnog tijela u obavljanju njihovih poslova, imajući u vidu da je proračun jedinice temeljni financijski opći akt u kojem je sadržana cjelokupna politika te jedinice. U slučaju nemogućnosti postizanja konsenzusa oko donošenja proračuna, neće više biti raspušteno samo predstavničko tijelo, već će istovremeno i izvršno tijelo biti razriješeno.

Dodanim člankom 85.b propisuje se da će u slučaju kada istovremeno bude raspušteno predstavničko tijelo i razriješen općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihov zamjenik, Vlada Republike Hrvatske imenovati povjerenika Vlade Republike Hrvatske za obavljanje poslova iz nadležnosti predstavničkog i izvršnog tijela i raspisati prijevremene izbore sukladno posebnom zakonu.

Dodanim člankom 85.c propisuje se da rješenje Vlade Republike Hrvatske o istovremenom raspuštanju predstavničkog tijela i razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama te da protiv rješenja Vlade

Republike Hrvatske predsjednik raspuštenog predstavničkog tijela i razriješeni općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan mogu podnijeti tužbu Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u roku od 8 dana od objave rješenja.

Ujedno se propisuje da je postupak rješavanja o tužbi protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske hitne naravi. Visoki upravni sud Republike Hrvatske odlučit će o tužbi u roku od 30 dana od primitka te svoju odluku bez odgađanja dostaviti Vladi Republike Hrvatske te predsjedniku raspuštenog predstavničkog tijela i razriješenom općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu.

Propisuje se i da se odluka Visokog upravnog suda Republike Hrvatske objavljuje u Narodnim novinama, a ako je tužba odbačena ili odbijena, Vlada će raspisati prijevremene izbore za predstavničko tijelo i općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u roku od 90 dana od dana objave odluke Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u Narodnim novinama.

Uz članak 47.

Ovim se člankom mijenja članak 86. važećeg Zakona kojima su propisani povjerenici Vlade Republike Hrvatske te se u stavku 1. točka 3. mijenja tako da se propisuje da će Vlada imenovati povjerenika kada se predstavničko tijelo ne konstituirala sukladno odredbama posebnog zakona.

Ujedno, mijenja se i točka 4. te se propisuje imenovanje povjerenika kada prestane mandat općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njihovom zamjeniku u slučaju iz članka 40.c stavka 1. i članka 40.d stavka 1., 5. i 6. ovoga Zakona.

Također, iza točke 4. dodaje se točka 5. kojom se propisuje imenovanje povjerenika i kada Vlada istovremeno raspusti predstavničko tijelo i razriješi općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana sukladno odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 48.

Ovim se člankom u članku 88. stavku 3. važećeg Zakona kojim je propisano što povjerenik može raditi, ispravlja propust te se iza riječi: „lokalne“ dodaje zarez i riječi: „odnosno područne (regionalne)“.

Nadalje, iza stavka 3. dodaje se stavak 4. kojim se propisuje da će, ako u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave nije donijet proračun ni odluka o privremenom financiranju, povjerenik donijeti odluku o privremenom financiranju u skladu s posebnim zakonom, a financiranje se vrši sukladno stavku 3. istoga članka. Ovakvim uređenjem bi se u bitnoj mjeri olakšalo funkcioniranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u situaciji kad nemaju ni proračun ni odluku o privremenom financiranju, a i sami povjerenici bi lakše obavljali dužnost.

Uz članak 49.

Ovim se člankom mijenja članak 89. važećeg Zakona kojim je propisano kada prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova te se u stavku 1. točka zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „a prvim radnim danom koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova izvršnog tijela“, čime se propisuje da danom konstituiranja predstavničkog tijela prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova iz djelokruga predstavničkog tijela, a prvim radnim danom koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova izvršnog tijela.

Također, stavak 2. se briše slijedom intervencije u stavak 1.

Uz članak 50.

Ovim se člankom mijenja članak 90. važećeg Zakona kojim je propisan način obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika tako da se propisuje da će općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici odlučiti hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno te su dužni u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostaviti pisanu obavijest nadležnom upravnom tijelu općine, grada, odnosno županije o tome na koji način će obnašati dužnost. Ako osoba nije postupila na propisani način, smatra se da dužnost obavlja volonterski.

Danom stupanja na dužnost smatra se dan početka mandata određen posebnim zakonom.

Za razliku od rješenja iz važećeg Zakona, sada se propisuje da svi općinski načelnici, gradonačelnici, župani i njihovi zamjenici, neovisno o veličini i vrsti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu odlučiti o načinu obavljanja svoje dužnosti.

Također se propisuje da općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici mogu promijeniti način obavljanja dužnosti u tijeku mandata. U tom slučaju dužni su dostaviti pisanu obavijest o promjeni načina obavljanja dužnosti nadležnom upravnom tijelu općine, grada, odnosno županije, a novi način obavljanja dužnosti započinje prvog dana sljedećeg mjeseca nakon dostave te obavijesti.

Uz članak 51.

Ovim se člankom iza članka 90. važećeg Zakona dodaju članci 90.a, 90.b i 90.c kojima se propisuju prava općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika za vrijeme i nakon prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti.

Dodanim člankom 90.a propisuje se da osobe koje dužnost obavljaju profesionalno, za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju pravo na plaću kao i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja, a osobe koje dužnost obavljaju volonterski, imaju pravo na naknadu za rad.

Propisuje se i da se osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade za rad, kao i druga prava vezana uz profesionalno obnašanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika određuju posebnim zakonom.

Nadalje, osobe koje su dužnost obavljale profesionalno posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 6 mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme posljednjih 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti.

Isto tako, osobe koje su dužnost obavljale profesionalno manje od 6 mjeseci prije prestanka obavljanja dužnosti, po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od onoliko mjeseci po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti koliko su dužnost obavljali profesionalno i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme prije prestanka profesionalnog obavljanja dužnosti.

Nadalje se propisuje da osobe koje dužnost nisu obavljale profesionalno nemaju pravo na naknadu po prestanku obavljanja dužnosti.

Propisuje se i da se naknada po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti isplaćuje se na teret proračuna općine, grada, odnosno županije, a prije isteka propisanog roka ostvarivanje prava prestaje na vlastiti zahtjev, zapošljavanjem, umirovljenjem ili izborom na drugu dužnost koju obavlja profesionalno.

Dodanim člankom 90.b propisuje se da po prestanku profesionalnog obnašanja dužnosti općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik koji je prije obnašanja dužnosti bio zaposlen na neodređeno vrijeme, ima pravo rasporeda odnosno povratka na rad odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika.

Dodanim člankom 90.c propisuje se da je pročelnik upravnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležnog za službeničke odnose ovlašten za donošenje deklaratornih odluka o početku, načinu te prestanku obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, kao i pojedinačnih rješenja o visini plaće utvrđene sukladno odredbama posebnog zakona. Ovakvo je uređenje neophodno s obzirom da utvrđivanje pojedinih pitanja vezanih uz obavljanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika do sada nije bilo regulirano što je uzrokovalo puno problema. Sada se propisuje ovlast pročelniku za donošenje deklaratornih odluka kojima će se utvrditi činjenice od značaja za obavljanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika i ostvarivanje njihovih prava, proizašlih iz obavljanja dužnosti na koju su izabrani.

Uz članak 52.

Ovim se člankom u članku 92. stavku 1. važećeg Zakona, kojim je propisano trajanje prava na temelju obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, propisuje da se riječ: „izbora“ zamjenjuje riječima „stupanja na dužnost“, tako da općinskom načelniku, gradonačelniku, županu i njihovim zamjenicima prava na temelju obavljanja dužnosti prestaju danom stupanja na dužnost novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, a ne danom izbora kao do sada.

Također, u važećem stavku 2. kojim je propisano obavljanje poslova općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana od dana raspisivanja izbora, propisuje se da se riječi: „dana izbora“ zamjenjuju riječima: „dana stupanja na dužnost“, tako da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan od dana raspisivanja izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana pa do dana stupanja na dužnost novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana može obavljati samo poslove koji su neophodni za redovito i nesmetano funkcioniranje jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, a ne do dana izbora kao do sada.

Uz članak 53.

Ovim se člankom propisuje da postupke pokrenute nakon stupanja na snagu Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 33/2001) glede preuzimanja nekretnina, pokretnina, financijskih sredstava te prava i obveza bivših općina prema odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi (Narodne novine, broj. 90/92), kao i kasnije pokrenute postupke, a koji nisu dovršeni, nastavlja voditi povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske.

Uz članak 54.

Ovim se člankom propisuje da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne uskladiti svoje statute i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od njegovog stupanja na snagu.

Uz članak 55.

Ovim se člankom ovlašćuje Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, a što je potrebno s obzirom na broj izmjena i dopuna toga Zakona.

Uz članak 56.

Ovim se člankom propisuje objava i stupanje na snagu Zakona tako da Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u Narodnim novinama, osim članaka 17., 18., 21., 44., 46., 47., 50., 51. i 52. koji stupaju na snagu na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih

općih i redovitih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

Primjena navedenih odredbi odgađa se u svim pitanjima koja se odnose na prava, obveze, način rada i međusobne odnose tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a vezana su uz tekući mandat, kako se ne bi mijenjali odnosi unutar tekućeg mandata.

Također se odgađa primjena članka 13. ovoga Zakona do stupanja na snagu novoga Zakona o lokalnim izborima, kojim će se urediti izbor općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, a s obzirom da se slučajevi prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika po sili zakona također uređuju tim Zakonom.

IV. PODACI O FINANCIJSKIM SREDSTVIMA POTREBNIM ZA PROVOĐENJE ZAKONA TE O NAČINU OSIGURANJA TIH SREDSTAVA

Provođenje ovoga Zakona neće zahtijevati osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske, kao ni u proračunima općina, gradova i županija.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Predlagatelj je u odnosu na prvo čitanje izvršio određene izmjene u tekstu izmjena i dopuna zakona te su razlike između rješenja sadržanih u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je raspravljen u Hrvatskom saboru u prvom čitanju 16. studenoga 2012. godine i rješenja sadržanih u Konačnom prijedlogu zakona u dijelu suštinske prirode, a u dijelu predstavljaju nomotehničko poboljšanje i doradu zakonskog teksta. Ističe se da je brisanjem pojedinih odredbi koje su bile sadržane u Prijedlogu zakona u prvom čitanju (odredbe članaka 10., 22. i 55.) te dodavanjem novih odredbi u Konačnom prijedlogu zakona za drugo čitanje došlo do promjene u numeraciji odredbi izmjena i dopuna Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Sadržaj odredbe članka 10. iz Prijedloga zakona uvršten je u odredbu članka 6. Konačnog prijedloga zakona, dok je sadržaj članka 22. iz Prijedloga zakona brisan, slijedom čega je brisan i sadržaj članka 55. iz Prijedloga zakona.

Slijedom primjedbe istaknute od radnog tijela Hrvatskoga sabora, odnosno Odbora za zakonodavstvo vezano uz pitanje lokalnog referenduma, Konačnim prijedlogom zakona izvršena je intervencija u članku 2. kojim se mijenja članak 24. osnovnog teksta Zakona te je propisano da će u slučaju kada raspisivanje referenduma predlaže 20% od ukupnog broja birača u jedinici, odluku o utvrđivanju ispravnosti prijedloga za raspisivanje referenduma donositi središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Sukladno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo propisano je: ako je prijedlog ispravan predstavničko tijelo raspisat će referendum u roku od 30 dana od zaprimanja odluke. Isto tako, Konačnim prijedlogom zakona propisuje se da se protiv odluke središnjeg tijela državne uprave kojom je utvrđeno da prijedlog nije ispravan može pokrenuti upravni spor pred Visokom upravnim sudom Republike Hrvatske. Slijedom navedenog, središnje tijelo donosi odluku, u slučaju da je ona negativna pokreće se upravni spor, a ako je pozitivna predstavničko tijelo raspisuje izbore, čime je osigurana pravna zaštita biračima koji su podnijeli prijedlog za raspisivanje referenduma, kao i obveza raspisivanja referenduma. Nadalje, na prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav izvršena je nomotehnička dorada te je umjesto termina „shodno“, naveden termin „odgovarajuće“.

U članku 5. Konačnog prijedloga zakona (kojim se mijenjaju odredbe članka 30. osnovnog teksta Zakona), izmijenjen je novi stavak 2. iz Prijedloga zakona tako da je propisano da član predstavničkog tijela ne može biti kazneno gonjen niti odgovoran na bilo koji drugi način, zbog glasovanja, izjava ili iznesenih mišljenja i stavova na sjednicama predstavničkog tijela, čime je djelomično prihvaćen prijedlog zastupnika Damira Kajina da se imunitet člana predstavničkog tijela osim nemogućnosti pozivanja na kaznenu odgovornost za izraženo mišljenje i glasovanje u predstavničkom tijelu proširi i na nemogućnost pozivanja na građansku odgovornost za naknadu štete.

U članak 6. Konačnog prijedloga zakona (kojim se mijenjaju odredbe članka 31. osnovnog teksta Zakona), kao jedno od prava članova predstavničkog tijela uvrštena je odredba članka 10. iz Prijedloga zakona o pravu na uvid u registar birača za vrijeme obavljanja dužnosti člana predstavničkog tijela, a slijedom prijedloga Odbora za zakonodavstvo i zastupnice Ingrid Antičević-Marinović.

U pogledu odredbe članka 7. (kojom se u članku 34. osnovnog teksta Zakona dodaje novi stavak 2.), a koja se odnosi na izbor potpredsjednika predstavničkog tijela djelomično je prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo i Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te je predmetna odredba preformulirana na način da je propisano ukoliko predstavničko tijelo ima dva potpredsjednika, u pravilu se jedan bira iz reda predstavničke većine, a jedan iz reda predstavničke manjine, ali na njihov prijedlog, što je novina u odnosu na Prijedlog zakona za prvo čitanje.

U članku 8. Konačnog prijedloga zakona (kojim se dodaje članak 34.a) izvršeno je ujednačavanje zakonskog teksta s odredbom navedenom u dodanom članku 78.a, sukladno sugestiji Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te je utvrđeno da se sjednica predstavničkog tijela sazvana protivno odredbama propisanim navedenim člankom smatra nezakonitom, a doneseni akti ništavim, umjesto dosadašnjeg termina nevažećom, radi ujednačavanja izričaja u cijelom tekstu Zakona.

U članku 9. (kojim se članak 35. stavak 1. točka 3. osnovnog Zakona mijenja) djelomično je prihvaćena sugestija zastupnice Ane Lovrin te je odredba doradena kako bi se jasnije naglasila nadležnost predstavničkog tijela za osnivanje radnih tijela te biranje i razrješenje članova tih tijela, u odnosu na pravo biranja, imenovanja i razrješenja i drugih osoba određenih zakonom, drugim propisom ili statutom.

Nadalje, Odbor za zakonodavstvo i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav naglasili su kako odredba članka 10. (kojom je u članku 35.a osnovnog teksta Zakona dodan stavak 3.), a odnosi se na pravo članova predstavničkog tijela na uvid u registar birača za vrijeme dok obavljaju dužnost, sadržajno ne pripada u navedeni članak, te je navedena odredba dodana u članak 31. osnovnog teksta Zakona (članak 6. Konačnog prijedloga zakona). Navedena odredba zadržana je u Konačnom prijedlogu zakona jer posebni zakon upućuje na njezinu razradu, odnosno razradu prava članova predstavničkih tijela na uvid u registar birača u zakonu kojim se uređuje lokalna, odnosno područna (regionalna) samouprava.

Članak 10. iz Prijedloga zakona brisan je te je člancima 11. – 14. iz Prijedloga zakona promijenjena numeracija tako da su u Konačnom prijedlogu zakona označeni kao članci 10. – 13.

Člankom 15. Prijedloga zakona koji je bio u prvom čitanju u Hrvatskom saboru bili su brisani članci 40.b i 40.c kojima je bio propisan postupak raspisivanja referenduma o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. U Konačnom prijedlogu zakona za drugo čitanje, temeljem čitavog niza prijedloga u toku saborske rasprave, između ostalog prijedloga Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Odbora zakonodavstvo, Klubova vijećnika IDS-a, Hrvatskih

laburista, SDSS-a, HSU-a, HDZ-a, HDSSB-a, HNS-a, te zastupnika: Branka Vukšića, Branka Hrga, Josipa Borića, Josipa Kregara, Zorana Vinkovića, Ane Lovrin, Branka Bačića, Damira Mateljana, Đurđice Plančić, Domagoja Hajdukovića, Željka Kolara, Tomislava Ivića, Draženka Pandeka u Hrvatskom saboru, kao i udruge GONG, biti će zadržan referendum kao oblik opoziva izvršnog tijela. Odredbe o referendumu za opoziv nose numeraciju članaka 14. i 15. u Konačnom prijedlogu zakona.

Člancima 14. i 15. Konačnog prijedloga zakona propisuje se referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima na prijedlog 20% ukupnog broja birača u jedinici u kojoj se traži opoziv izvršnog tijela, te se na taj način omogućuje građanima koji su na neposrednim izborima izabrali nositelja izvršne vlasti da donesu odluku o njegovom opozivu ukoliko su nezadovoljni njegovim radom. Novim odredbama kojima se uvodi referendum za opoziv uređuju se osnovna pitanja te broj birača, odnosno većina koja je potrebna da bi odluka donesena na referendumu bila valjana te se utvrđuje da je odluka o opozivu općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika donesena ako se na referendumu za opoziv izjasnila većina birača koji su glasovali, uz uvjet da ta većina iznosi najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u jedinici. Na tehnička pitanja vezana uz provedbu referenduma za opoziv odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na lokalni referendum iz samoupravnog djelokruga jedinice i zakona kojim se uređuje provedba referenduma. Istovremeno, propisuju se i određena ograničenja vezano uz mogućnost raspisivanja referenduma za opoziv.

Nastavno na uvrštavanje u Konačni prijedlog zakona odredaba o referendumu za opoziv izvršena je i intervencija u članku 16. (kojim se dodaje članak 40.d) te je utvrđeno da u slučaju nastupanja prestanka mandata izvršnog tijela opozivom, u toj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisat će se prijevremeni izbori za novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, do čijeg izbora će dužnost u toj jedinici obnašati povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

Također, u stavku 2. članka 16. radi jasnog određenja koji zamjenik može obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana kojemu je mandat prestao nakon isteka dvije godine mandata, dodano je da je to zamjenik koji je izabran zajedno s njim. Znači, to je onaj zamjenik koji je na kandidaturi za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bio kandidat za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Isto tako, stavak 4. u članku 16., kojim se propisuje da se prijevremeni izbori neće održati ako mandat prestane samo zamjeniku, terminološki je preuređen radi jasnog određenja da se radi o situaciji kada mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana traje, a mandat prestane njihovom zamjeniku.

Djelomično je prihvaćena i primjedba Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te je brisan stavak 8. kojim je bilo decidirano propisano da zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabran iz reda pripadnika nacionalnih manjina ne može postati zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Slijedom intervencije izvršene u stavku 2. gdje je jasno naznačeno koji zamjenik može obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, stavak 8. postao je suvišan.

Također, odredbom članka 16. Konačnog prijedloga zakona na prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te zastupnice Ane Lovrin precizirana je odredba koja se odnosi na raspisivanje prijevremenih izbora u slučaju prestanka mandata zamjeniku koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana ako je prestanak mandata izvršnog tijela nastupio nakon isteka dvije godine mandata. U navedenom slučaju predviđeno je raspisivanje prijevremenih izbora do kojih dužnost izvršnog tijela obnaša povjerenik Vlade Republike Hrvatske, kako bi bilo jasno propisano da, neovisno o tome postoji li još jedan

zamjenik u jedinici, taj zamjenik ne može obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Uz navedeno izvršena je terminološka i nomotehnička dorada članka te ujednačavanje izričaja u cijelom tekstu članka.

Dodavanjem novog stavka u članak 17. Konačnog prijedloga zakona u članku 41. stavku 1. i 2. osnovnog teksta Zakona izvršena je zamjena termina "općim i izravnim" izborima s terminom "neposrednim" izborima radi terminološke ujednačenosti cijelog teksta Zakona.

U članku 18. Konačnog prijedloga zakona kojim se dodaje članak 41.a u osnovni tekst Zakona, u predmetnom članku 41.a u stavku 3. izraz „pripadnici nacionalnih manjina“ zamijenjen je izrazom „pripadnici neke od nacionalnih manjina“, kako bi bilo jasno da pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu u jedinicama u kojima pripadnici neke od nacionalnih manjina (a ne svih nacionalnih manjina) čine većinu stanovništva.

Također, brisana je odredba stavka 6. koja je bila sadržana u Prijedlogu zakona u prvom čitanju. Navedena odredba brisana je na prijedlog zastupnice Tanje Vrbat, a odnosila se na broj zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u jedinicama u kojima se ostvaruje pravo pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u izvršnom tijelu.

Članak 19. Konačnog prijedloga zakona (kojim se mijenja članak 42. osnovnog teksta Zakona), a kojim se utvrđuju određene ovlasti izvršnog tijela za obavljanje poslova utvrđenih statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom, među kojim je pravo izvršnog tijela da obustavi od primjene opći akt predstavničkog tijela, u cijelosti je nomotehnički doraden sukladno prijedlozima Odbora za zakonodavstvo. Između ostalog, umjesto termina "ocjena osnovanosti obustave" korišten je termin "ocjena osnovanosti odluke o obustavi", što je kasnije korišteno i u ostalom dijelu zakonskog teksta koji se odnosi na obustavu općeg akta od strane općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Odredba članka 21. Konačnog prijedloga zakona (kojom se mijenja članak 48. stavak 1. točka 5. i stavak 2. osnovnog teksta Zakona) vezana uz nadležnosti izvršnog tijela za raspolaganje imovinom jedinice, djelomično je usklađena s prijedlogom Odbora za zakonodavstvo i primjedbi Ministarstva financija. Slijedom toga, utvrđeno je da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i raspolaganju ostalom imovinom, dok je iz zakonskog teksta izostavljen dio koji se odnosi na raspolaganje imovinskim pravima te novčanim sredstvima.

U istoj odredbi, a slijedom prijedloga zastupnika Branka Bačića, Dražena Đurovića i Željka Kolara, vezano uz propisano ograničenje pri odlučivanju o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina te raspolaganju ostalom imovinom jedinice do 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje, Konačnim prijedlogom zakona propisuje se da ako to ograničenje iznosi manje od 70.000,00 kuna, tada općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan može odlučivati do iznosa od 70.000,00 kuna.

Nadalje, u članku 21. odredba koja se odnosi na davanje ovlasti izvršnom tijelu da imenuje i razrješuje predstavnike jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 35. stavka 1. točke 5. osnovnog teksta Zakona, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, izazvala je brojne reakcije u saborskoj raspravi te su primjedbe na navedenu odredbu dane od strane Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Klubova zastupnika Hrvatskih laburista, SDSS-a, HSU-a, HDZ-a, HNS-a, zastupnika koji su sudjelovali u raspravi vezanoj uz navedeno: Ingrid Antičević-Marinović, Josipa Kregara, Zlatka Komadine, Branka Bačića, Dražena Đurovića, Tatjane Šimac-Bonačić, Đurđice Planičić, Domagoja Hajdukovića, Željka Kolara, Ivana Klarina te primjedbe GONG-a. Glavni prigovor vezan uz

navedenu odredbu odnosi se na davanje prevelike ovlasti izvršnom tijelu, izostanka davanja mogućnosti predstavničkom tijelu sudjelovanja u imenovanjima, odnosno vršenju kontrole imenovanja od strane izvršnog tijela u upravljačkim tijelima trgovačkih društava i ustanova čiji je jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave osnivač, te uspostave ravnoteže između predstavničkog i izvršnog tijela.

Predlagatelj u odnosu na imenovanje i razrješenje predstavnika jedinice u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, ostaje kod svog prijedloga da iste imenuje općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan koji je kao izvršno tijelo nadležan za obavljanje izvršnih poslova i zakonski je zastupnik jedinice te kao takav treba biti i odgovoran za obavljanje poslova izvršnog karaktera. Međutim, radi osiguravanja transparentnosti u provedbi imenovanja i obavještanja predstavničkog tijela o izvršenim imenovanjima predlagatelj je u Konačni tekst zakona, u članak 21. dodao odredbu temeljem koje je odluke o imenovanjima i razrješenjima predstavnika jedinice u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan dostaviti predstavničkom tijelu u roku od osam dana od donošenja te objaviti u službenom glasilu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

U Konačnom prijedlogu zakona predlagatelj je brisao odredbu članka 22. Prijedloga zakona koja se odnosila na imenovanje pročelnika u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na vrijeme od četiri godine, te je vezano uz članak 22. brisana i odredba članka 55. Prijedloga zakona iz prvog čitanja. Brisanje navedenih odredbi posljedica je zahtjeva za preispitivanjem istih od strane Odbora za zakonodavstvo, Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Klubova zastupnika HSU-a i HDSSB-a te rasprave niza zastupnika u saboru koji su bili protiv navedenog prijedloga ili za njegovo preispitivanje i doradu: Branka Hrga, Josipa Borića, Ane Lovrin, Branka Bačića. Naime, pitanje prava i statusa pročelnika urediti će se u okviru službeničkog sustava u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

U članku 27. Prijedloga zakona koji u Konačnom prijedlogu zakona postaje članak 26. (kojim se mijenja članak 61. osnovnog Zakona), a odnosi se na izbor članova vijeća mjesnih odbora, predlagatelj je izmijenio odredbu novog stavka 4. te dodao da se članovi vijeća mjesnog odbora biraju razmjernim izbornim sustavom te da predstavničko tijelo donosi opći akt o postupku izbora odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Ujedno, iz teksta je ispušten termin „u skladu s temeljnim načelima demokratskog postupka“. Izmjena je učinjena kako ne bi došlo do neujednačenosti u propisivanju načina izbora članova vijeća mjesnih odbora od strane predstavničkih tijela te kako bi bilo jasno da se oni biraju razmjernim izbornim sustavom.

U članku 40. Prijedloga zakona koji u Konačnom prijedlogu zakona postaje članak 39. (kojim se dodaje članak 80.a), a odnosi se na postupanje predstojnika u postupku nadzora općih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave tj. postupanju predstojnika ureda državne uprave po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi od primjene općeg akta, predlagatelj je dodao odredbu kojom je utvrđeno ukoliko predstojnik postupajući po predmetnoj odluci ne potvrdi odluku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u propisanom roku, prestaje obustava od primjene općeg akta.

Isto tako, odredbe članaka 40. do 44. Prijedloga zakona koje u Konačnom prijedlogu zakona postaju odredbe od 39. do 43., a odnose se na postupak provedbe nadzora nad općim aktima jedinica, terminološki se uređuju i usklađuju te se u odredbe navedenih članaka unosi formulacija "odluka općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi", umjesto dosadašnjeg izričaja „obustava općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana“, čime se poboljšava izričaj i jasno naznačuje da općinski načelnik, gradonačelnik,

odnosno župan donosi odluku o obustavi koju nastavno ocjenjuje predstojnik ureda državne uprave u županiji.

Odredba članka 45. Prijedloga zakona koja postaje članak 44. u Konačnom prijedlogu zakona (kojom je vršena promjena u članku 84. osnovnog teksta Zakona) na prijedlog Odbora za zakonodavstvo nomotehnički je doradena na način da je u članku 84. stavku 1. točka 6. izmijenjena, a točka 7. brisana.

Također, u istoj odredbi, radi gramatičkog usklađenja predlagatelj je u stavku 1. članka 84. važećeg Zakona riječ „potrebnih“ zamijenio riječju „potrebnog“, a što se odnosi na broj, a ne na članove predstavničkog tijela kako iz važeće odredbe proizlazi.

U člancima 46., 47. i 48. Prijedloga zakona koji u Konačnom prijedlogu zakona postaju članci 45. do 47. izvršeno je nomotehničko usklađivanje i terminološke promjene sukladno primjedbama Odbora za zakonodavstvo. Navedenim člancima propisuje se postupak rješavanja o tužbi pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske u postupcima raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja izvršnog tijela. Stoga, predlagatelj u navedenim člancima dosadašnji termin "žurno" zamjenjuje terminom "hitne naravi". Osim terminološke dorade, rok za postupanje Visokog upravnog suda po tužbi produžuje se s 15 na 30 dana slijedom izvršenih konzultacija s Visokim upravnim sudom. U članku 48. (sada 47.) kojim se mijenja odredba članka 86. točka 4. Zakona riječi "iz članka 40.d" zamijenjene su riječima "iz članka 40.c stavka 1. i članka 40.d stavka 1., 5. i 6.", čime su obuhvaćene sve odredbe kojima se propisuje imenovanje povjerenika Vlade Republike Hrvatske.

U članku 51. Prijedloga zakona koji postaje članak 50. Konačnog prijedloga zakona (kojim se mijenja članak 90. osnovnog Zakona), predlagatelj je dodao dva stavka, propisujući mogućnost promjene odabranog načina obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, kako bi, u odnosu na tekst iz Prijedloga zakona, bilo jasnije da je takva mogućnost dozvoljena, a što je intencija ove odredbe.

U članku 58. Prijedloga zakona koji postaje članak 56. Konačnog prijedloga zakona, slijedom izmjena numeracije članaka u čitavom tekstu, izmijenjena je i numeracija članaka koji se navode u ovoj odredbi.

Također, predlagatelj je promijenio odredbu u stupanju Zakona na snagu tako da je Konačnim prijedlogom propisano da Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u Narodnim novinama, a ne 1. siječnja 2013. godine, kako ne bi došlo do situacije da od objave Zakona do njegova stupanja na snagu protekne manje od 8 dana, s obzirom na činjenicu da Zakon ide u drugo čitanje u mjesecu prosincu.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU BILI DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO I ZBOG KOJIH RAZLOGA

Nisu prihvaćene sljedeće primjedbe odnosno prijedlozi izneseni na sjednicama radnih tijela te u raspravi na sjednici Hrvatskog sabora:

a) Vezano uz neposredno izjašnjavanje građana

1. Prijedlog iznesen na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se preispita određivanje kako će formalnu ispravnost prijedloga za raspisivanje referendumu podnesenog od 20% ukupnog broja birača ispitivati središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu jer predloženo rješenje nije u skladu s Europskom

poveljom o lokalnoj samoupravi koju je Republika Hrvatska u potpunosti ratificirala 2008. godine.

Prijedlog se ne prihvaća jer se predloženo rješenje ne kosi ni s odredbama Europske povelje o lokalnoj samoupravi ni s odredbama Ustava Republike Hrvatske, a u konkretnom slučaju ne radi se o ograničavanju samostalnosti odlučivanja tijela lokalne samouprave. Naime, prije negoli predstavničko tijelo dođe u poziciju odlučivati o prijedlogu građana za raspisivanje, potrebno je utvrditi je li taj prijedlog ispravan ili nije. Ako je prijedlog ispravan, predstavničko tijelo dužno je raspisati referendum, a ako ga ne raspiše, posljedica je raspuštanje predstavničkog tijela. S druge strane, ako prijedlog kojeg su građani podnijeli nije ispravan, bilo zato što se ne radi o dovoljnom broju potpisa građana ili čak referendumsko pitanje uopće ne spada u djelokrug jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, predstavničko tijelo neće biti ni dovedeno u situaciju da o takvom prijedlogu odlučuje. Središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ovlašteno je u okviru svoga djelokruga provoditi nadzor nad zakonitošću rada tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nadzor nad općim aktima te nema zapreke da bude ovlašteno ispitivati i ispravnost prijedloga građana kojim se od predstavničkog tijela traži raspisivanje referenduma.

2. Prijedlog Kluba zastupnika IDS-a da se za donošenja odluke o raspisivanju referenduma predstavničkom tijelu propiše potrebna većina od 2/3 članova.

Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što važeći Zakon ne propisuje dvotrećinsku većinu za donošenje bilo koje odluke predstavničkog tijela. Naime, Zakonom je propisano da predstavničko tijelo odluke donosi većinom glasova ako je na sjednici prisutna većina članova predstavničkog tijela, a u točno propisanim slučajevima većinom ukupnog broja članova. Važećim Zakonom nije propisano kojom se većinom donosi odluka o raspisivanju referenduma, što je u praksi dovelo do neujednačenih rješenja. Stoga predlagatelj Zakona smatra da je propisivanje kvalificirane većine ukupnog broja članova za donošenje odluke o raspisivanju referenduma na prijedlog jedne trećine članova predstavničkog tijela, općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana te većine vijeća mjesnih odbora, odnosno gradskih četvrti ili gradskih kotareva, ispravno rješenje.

3. Prijedlog Kluba zastupnika Hrvatskih laburista da se za lokalni referendum treba prikupiti 10% potpisa birača, umjesto propisanih 20% te da je potrebno zamijeniti redosljed radnji kod prikupljanja potpisa za referendum: prvo da se građani s formuliranim referendumskim pitanjem obrate nadležnom središnjem tijelu, nakon toga dobiju suglasnost da je pitanje iz nadležnosti lokalne samouprave, potom prikupljaju potpise te ako je prikupljen dovoljan broj potpisa predstavničko tijelo raspisuje referendum.

Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što predlagatelj Zakona smatra da je na lokalnom nivou 20% potpisa ukupnog broja birača odgovarajuća veličina, posebice u manjim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te da bi propisivanje veličine od 10% potrebnog broja potpisa moglo dovesti do neopravdano učestalog raspisivanja referenduma.

Što se tiče redosljeda radnji, obrnuti redosljed mogao bi trpjeti prigovore ograničavanja slobodne inicijative građana za prikupljanje potpisa i predlaganja pitanja za koja građani smatraju da su u njihovom interesu te se stoga ovim Zakonom utvrđeni redosljed smatra opravdanim.

4. Prijedlog zastupnika Branka Vukšića da se ublaže uvjeti za raspisivanje referenduma te da se smanji broj potpisa potrebnih za referendum.

Prijedlog nije prihvaćen uz obrazloženje navedeno pod 3.

5. Prijedlog zastupnika Branka Hrga da se referendum raspisuje na zahtjev $\frac{2}{3}$ vijećnika, a ne $\frac{1}{2}$, kao i da se smanji potreban broj potpisa birača, a ujedno da se propiše odgovornost predlagatelja referenduma ako odluka na referendumu ne bude donesena.

Prijedlog nije prihvaćen uz obrazloženje pod 2. i 3.

Što se tiče propisivanja odgovornosti predlagatelja u slučaju nedonošenja odluke na referendumu, predlagatelj Zakona smatra da se takva odgovornost ne može propisati za sve predlagatelje referenduma, posebice kad su predlagatelji birači te da bi takvo uređenje bilo protivno demokratskim načelima.

6. Primjedba Kluba zastupnika HSU-a da je bolje izbrisati odredbu nego navesti u zakonu da mišljenje mjesnih zborova ne obvezuje.

Primjedba nije prihvaćena iz razloga što se zborovi građana sazivaju za dio područja mjesnog odbora koji čini određenu cjelinu (dio naselja, stambeni blok i sl.). Isto je propisano i temeljnim Zakonom, kao i Zakonom o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojim je ujedno propisano i da je odluka donijeta na zboru građana obvezatna za mjesni odbor, odnosno odbor gradske četvrti, ali ne obvezuje predstavničko tijelo grada ili općine. Stoga odluka donijeta na zboru građana na kojem se izjašnjavaju građani dijela područja mjesnog odbora ne može djelovati obvezujuće za čitavu jedinicu lokalne samouprave.

b) Vezano uz broj članova predstavničkog tijela

Primjedba Kluba zastupnika HDZ-a da određivanje točnog broja vijećnika zakonom znači narušavanje prava na lokalnu samoupravu te prijedlozi zastupnice Đurđice Plančić, zastupnika Davorina Mlakara i zastupnika Branka Bačića da se točan broj članova predstavničkog tijela ne propisuje zakonom, nego da se ostavi mogućnost propisivanja istog statutima jedinica.

Primjedba i prijedlozi nisu prihvaćeni iz razloga što predlagatelj Zakona smatra da je propisivanje broja članova predstavničkog tijela na način utvrđen Zakonom ispravniji i pravedniji, a ide i u korist ujednačavanja broja članova predstavničkih tijela u odnosu na broj stanovnika pojedine jedinice.

c) Vezano uz pravo članova predstavničkog tijela na uvid u registar birača

1. Prijedlog iznesen na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se briše odredba kojom se propisuje pravo članova predstavničkog tijela na uvid u registar birača za vrijeme dok obavljaju dužnost, s obzirom da je isto uređeno zakonom kojim je reguliran registar birača kako bi se otklonila mogućnost eventualnog drugačijeg reguliranja istog sadržaja.

2. Prijedlog, vezan uz isto pitanje, iznesen na Odboru za zakonodavstvo da se to pitanje uredi posebnim propisom kojim se uređuje registar birača.

Prijedlozi nisu prihvaćeni iz razloga što je Prijedlogom zakona o registru birača propisano da članovi predstavničkih tijela imaju pravo zatražiti u nadležnom uredu uvid u podatke iz registara birača koji se odnose na osobno ime i adresu birača, sukladno posebnom zakonu. Stoga je ovim Zakonom, kao posebnim zakonom kojim se reguliraju prava članova predstavničkih tijela, propisano i to pravo.

d) Vezano uz referendum za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika

1. Prijedlog iznesen na Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina za zadržavanje odredbi o raspisivanju referenduma za razrješenje općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika na inicijativu predstavničkog tijela jer brisanjem takve odredbe predstavničko tijelo gubi bilo kakvu mogućnost pokretanja pitanja smjenjivanja nositelja izvršnih ovlasti, bez obzira na rezultate njihovog rada. Ujedno je predloženo da se propiše posebna većina u predstavničkom tijelu za donošenje odluke o razrješenju.

Ovaj prijedlog nije prihvaćen iz razloga što predlagatelj Zakona smatra da je propisivanjem instituta istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika, kao i propisivanjem raspisivanja referenduma za opoziv općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika na prijedlog 20% birača u jedinici zadovoljena mogućnost „smjene“ izvršnog tijela. Kroz institut istovremenog raspuštanja i razrješenja omogućeno je predstavničkom tijelu iskazivanje nezadovoljstva radom i cjelokupnom politikom koju provodi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, a s obzirom na činjenicu da je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan izabran na neposrednim izborima, pravo predlaganja referenduma za njihov opoziv pripada prvenstveno građanima koji su ih i izabrali, a ne predstavničkom tijelu.

2. Prijedlog zastupnice Ane Lovrin, zastupnika Josipa Kregara i zastupnika Draženka Pandeka da ovlast za predlaganje raspisivanja referenduma za opoziv izvršnog tijela treba ostaviti i članovima predstavničkog tijela.

Prijedlozi nisu prihvaćeni uz obrazloženje pod 1.

3. Prijedlozi Kluba zastupnika HSU-a da je za opoziv potrebno 25% glasova birača, Kluba zastupnika HDSSB-a i zastupnika Dražena Pandeka da je potreban 1 glas više od broja glasova kojim je izabran, zastupnika Branka Hrga da je potrebno onoliko glasova koliko je dobio na izborima

Prijedlozi nisu prihvaćeni, jer predlagatelj Zakona smatra da je ispravno rješenje propisati da je odluka o opozivu na referendumu donesena ako se za opoziv izjasnila većina birača, uz uvjet da ta većina čini najmanje 1/3 ukupnog broja birača upisanih u popis birača u toj jedinici.

e) Vezano uz obnašanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana od strane zamjenika

1. Prijedlog iznesen na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se preispita određivanje roka za primjenu instituta zamjenjivanja općinskog načelnika, gradonačelnika,

odnosno župana ako je prestanak njegovog mandata nastupio nakon isteka dvije godine mandata u jedinici.

2. Prijedlog Kluba zastupnika Hrvatskih laburista da zamjenik može obnašati dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana samo u godini redovnih izbora, Kluba zastupnika HSU-a također da to bude nakon tri godine mandata, prijedlog Kluba zastupnika HDSSB-a da se i tom slučaju raspišu prijevremeni izbori, pitanje Kluba zastupnika HDZ-a razloga propisivanja roka od više od dvije godine mandata, a ne npr. 6 mjeseci te protivljenje proširivanja definicije nositelja izvršne vlasti i na zamjenike jer se time dokida pravo građana na izbor čelnika jedinice, te prijedlog zastupnika Branka Vukšića i Branka Bačića da se predloženo rješenje ne uvrsti u Zakon.

Prijedlozi nisu prihvaćeni iz razloga što predlagatelj smatra da se propisanim rješenjem osigurava kontinuitet u obavljanju dužnosti izvršnog tijela u slučaju ako je do prestanka mandata došlo nakon dvije godine mandata, omogućavanjem da dužnost izvršnog tijela nastavi obavljati zamjenik koji je izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom. Iskazivanjem svoje volje na izborima birači su istovremeno dali povjerenje i općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njegovom zamjeniku.

3. Prijedlog zastupnice Ane Lovrin da se jasnije definira odnos zamjenika i općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i prijedlog zastupnice Tatjane Šimac-Bonačić da se definiraju ovlasti i odgovornosti zamjenika te način sankcioniranja zamjenika ukoliko ne izvršava naloge nositelja izvršne ovlasti.

Prijedlozi nisu prihvaćeni jer predlagatelj Zakona smatra da je ovim Zakonom dovoljno jasno utvrđena uloga i ovlasti zamjenika. Sankcioniranje samog zamjenika izašlo bi iz okvira samog Zakona, imajući u vidu činjenicu da je zamjenik izabran zajedno i istovremeno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom.

f) Vezano uz zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina

Prijedlog iznesen na Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da se dorade odredbe i jasnije odredi uloga zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina jer je Zakonom propisano da zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina ne može postati zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, a propisano je i da je taj zamjenik predstavnik nacionalne manjine u izvršnom tijelu.

Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što uloga zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina proizlazi iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Taj zamjenik jest predstavnik nacionalne manjine u izvršnom tijelu, no čim postane izabran, on osim što jest predstavnik nacionalne manjine, obavlja sve poslove zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Što se tiče propisivanja da zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina ne može postati zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, isto proizlazi iz same činjenice da tog zamjenika ne biraju svi birači u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, već samo birači pripadnici određene nacionalne manjine. Stoga ne bi bilo opravdano da zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina

postane zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana jer time bi bila dovedena u pitanje volja građana koji su svoje povjerenje poklonili određenom općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i onom zamjeniku koji je biran zajedno s njim.

g) Vezano uz ovlasti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana

1. Prijedlog iznesen na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se preispita odredba kojom je propisana ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana za imenovanje članova upravnih tijela i nadzornih odbora u javnim ustanovama i drugim pravnim osobama koje su u vlasništvu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, jer bi ovakvo davanje ovlasti, a bez određivanja mehanizma ravnoteže i kontrole moglo dovesti do neprimjerenog osnaživanja izvršnog tijela što je u suprotnosti s odredbama Ustava Republike Hrvatske kojima se ostvarivanje prava na samoupravu jamči preko predstavničkih tijela.

Predlagatelj smatra da prijedlog nije potrebno dodatno preispitivati jer ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana za imenovanje predstavnika jedinice u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu jedinice upravo izvire iz naravi ovlasti izvršnog tijela. Naime, upravljanje ustanovama, trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u vlasništvu jedinice također spada u područje obavljanja izvršnih poslova, a općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan kao odgovorna osoba i zakonski zastupnik jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave imenovanjem predstavnika jedinice u tijela tih pravnih osoba preuzima i odgovornost za njihov rad. Što se tiče ustavnog prava na lokalnu samoupravu koje se ostvaruje preko predstavničkog tijela, ono nije narušeno ni u kojem smislu, a isto proizlazi i iz stava Ustavnog suda Republike Hrvatske izraženog u Rješenju broj: U-II-38101/2009 od 17. ožujka 2010. u kojem je navedeno da ako zakonodavac smatra da je potrebno propisati drugačije rješenje radi određivanja samo jednog tijela nadležnog za poslove iz djelokruga tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u svim jedinicama lokalne samouprave na području Republike Hrvatske, on je to ovlašten učiniti zakonom na temelju članaka 134. i 135. Ustava Republike Hrvatske.

2. Prijedlog Kluba zastupnika Hrvatskih laburista i Kluba zastupnika HNS-a da se ovlast za imenovanje razdvoji u odnosu na trgovačka društva i javne ustanove te da se različito propiše nadležnost predstavničkog i izvršnog tijela za imenovanje predstavnika jedinice, prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a da se uspostavi kontrolni mehanizam ili zajednička odgovornost kao u slučaju nedonošenja proračuna, prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a i zastupnika Zlatka Komadine da predstavnike jedinice imenuje predstavničko tijelo.

Prijedlozi nisu prihvaćeni uz obrazloženje pod 1.

h) Vezano uz mjesnu samoupravu

Prijedlog Kluba zastupnika Hrvatskih laburista da se raspisivanje izbora za mjesne odbore stavi u nadležnost predstavničkog tijela, prijedlog zastupnika Branka Hrga da se izbori za mjesne odbore održavaju istovremeno s lokalnim izborima, prijedlog zastupnika Josipa Kregara da se propišu veće ovlasti za mjesnu samoupravu te zastupnika Ivana Klarina da se izbori za mjesne odbore jasnije definiraju.

Prijedlozi nisu prihvaćeni jer predlagatelj Zakona smatra da su rješenja predložena ovim Zakonom zadovoljavajuća. Važećim Zakonom propisano je da izvršno tijelo, koje obavlja nadzor nad zakonitošću rada tijela mjesnog odbora, može raspustiti vijeće mjesnog odbora. Stoga je logično i da raspisivanje izbora za vijeća mjesnih odbora bude u nadležnosti izvršnog tijela. Nadalje, predlagatelj smatra da je ovim Zakonom učinjen znatan pomak u reguliranju temeljnih odrednica vezanih uz izbore za tijela mjesnih odbora, a što važećim Zakonom nije bilo propisano. Kako mjesna samouprava spada u samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave, one su ovlaštene u okviru svoga djelokruga urediti pitanja koja se tiču mjesne samouprave. Predlagatelj ocjenjuje da zakonsko reguliranje većih ovlasti za mjesnu samoupravu u ovom trenutku ne bi bilo opravdano, a upitno je i s aspekta postojećeg sustava i djelokruga jedinica lokalne samouprave.

i) Vezano uz institut istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana

1. Prijedlog iznesen na Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu da se značajno dorade odredbe kojima se propisuje istovremeno raspuštanje predstavničkog tijela i razrješenje općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika ukoliko se u zadanom roku ne donese proračun, jer će navedene odredbe prouzročiti krizu vlasti, odnosno česta raspuštanja i nove izbore u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prijedlog se ne prihvaća iz razloga što predlagatelj Zakona smatra da je institut istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana dovoljno razrađen ovim Zakonom te da je razlog nedonošenja proračuna, koji je temeljni financijski akt jedinice i u kojem su sadržani svi planovi i programi te jedinice, sasvim opravdan i dovoljan razlog za primjenu toga instituta.

2. Prijedlozi Kluba zastupnika SDSS-a, Kluba zastupnika HDZ-a, zastupnice Ane Lovrin, zastupnika Branka Bačića, zastupnika Dinka Burića i zastupnika Josipa Kregara za dodatnim preispitivanjem ovog instituta i dodavanjem novih razloga za istovremeni „pad“ oba tijela.

Prijedlozi nisu prihvaćeni uz obrazloženje pod 1.

j) Vezano uz način obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika

1. Dvojbe istaknute na Odboru za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i protivljenje zastupnika Branka Bačića da, neovisno o kakvoj se jedinici radi, općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici mogu odlučiti hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno ili volonterski.

Istaknuto rješenje predlagatelj Zakona ne smatra dvojbenim jer, neovisno o načinu obavljanja dužnosti, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihovi zamjenici odgovorni su za pravilno funkcioniranje jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave te sam način obavljanja dužnosti ne smije utjecati na kvalitetu iste.

k) Ostali prijedlozi

1. Sugestije zastupnika Branka Vukšića, zastupnika Dinka Burića, zastupnika Branka Hrga i zastupnika Damira Mateljana za provođenje decentralizacije i definiranje drugačijih nadležnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Predlagatelj Zakona ističe da će definiranje nadležnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave proizaći iz postupka cjelokupne decentralizacije – fiskalne i funkcionalne, a koji je definiran Programom Vlade Republike Hrvatske. Po provođenju tog postupka moći će se jasno definirati i poslovi koji će biti u nadležnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Stoga u ovom trenutku isto ne može biti predmetom ovoga Zakona.

2. Prijedlog zastupnice Tanje Vrbat za uvođenje odgovornosti članova predstavničkog tijela i prijedlog zastupnika Draženka Pandeka za propisivanje opoziva i za predstavničko tijelo.

Prijedlozi nisu prihvaćeni s obzirom na temeljni princip kojim je utvrđeno da članovi predstavničkog tijela imaju neobvezujući mandat i nisu opozivi, a što proizlazi iz temeljnih demokratskih načela i duha važećih propisa.

3. Prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a i zastupnika Branka Hrga da se umjesto izmjena i dopuna donese novi Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Prijedlozi nisu prihvaćeni iz razloga što se u ovom trenutku nije prišlo promjeni samog sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Članak 10.

Jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave može imati grb i zastavu. Grb i zastava jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđuju se statutom ili statutarnom odlukom uz prethodno odobrenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Grb mora biti heraldički ispravan i opisan po pravilima heraldike. Grb se sastoji isključivo od štita i sadržaja unutar njega.

Jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave u pravilu preuzima svoj povijesni grb i zastavu.

Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu donijet će pravilnik o utvrđivanju grba i zastave, vođenju očevidnika o izdanim odobrenjima iz stavka 1. ovoga članka, kao i o drugim pitanjima od značenja za izradu i uporabu grba i zastave jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Središnje tijelo državne uprave nadležno za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu uskratit će odobrenje iz stavka 1. ovoga članka ako se grb jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave nedovoljno razlikuje od grba i zastave druge jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave.

Jedan primjerak odobrenog grba i zastave čuva se u Hrvatskom državnom arhivu.

Na temelju mjerila koja općim aktom utvrdi predstavničko tijelo, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan može odobriti uporabu grba i zastave pravnim osobama radi promicanja interesa općine, grada ili županije.

Članak 24.

Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima putem referenduma i mjesnog zbora građana, u skladu sa zakonom i statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga predstavničkog tijela kao i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom.

Referendum, na temelju odredaba zakona i statuta, raspisuje predstavničko tijelo na prijedlog jedne trećine njegovih članova, na prijedlog općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana u općini i gradu i na prijedlog polovine mjesnih odbora na području općine, odnosno grada i na prijedlog 20% birača upisanih u birački popis općine ili grada.

Pravo glasovanja na referendumu imaju građani koji imaju prebivalište na području općine, grada, odnosno županije i upisani su u popis birača.

Odluka donesena na referendumu obvezatna je za predstavničko tijelo.

Na postupak provođenja referenduma kao i na odluke donijete referendumom primjenjuju se odredbe članka 79. do 82. ovoga Zakona.

Općinsko, odnosno gradsko vijeće može tražiti mišljenje od mjesnih zborova građana o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja iz djelokruga općine, odnosno grada, kao i o drugim pitanjima određenim zakonom ili statutom.

Članak 28.

Broj članova predstavničkog tijela mora biti neparan, a određuje se statutom jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i to tako da predstavničko tijelo:

– općine koja ima do 3.000 stanovnika, ima od sedam do trinaest članova,

- općine koja ima od 3.001 do 10.000 stanovnika, ima od devet do petnaest članova,
- općine i grada koji ima od 10.001 do 30.000 stanovnika, ima od trinaest do devetnaest članova,
- grada koji ima više od 30.000 stanovnika, ima od devetnaest do tridesetpet članova,
- Grada Zagreba ima pedesetjednog člana,
- županije ima od tridesetjednog do pedesetjednog člana.

U slučaju da se osnuje grad u skladu s odredbom članka 5. stavka 2. ovoga Zakona na broj članova njegova predstavničkog tijela primjenjuju se odredbe stavka 1. ovoga članka koje se odnose na općine do 3.000 odnosno 10.000 stanovnika.

Članak 30.

Članovi predstavničkog tijela nemaju obvezujući mandat i nisu opozivi.

Članu predstavničkog tijela koji za vrijeme trajanja mandata prihvati obnašanje dužnosti koja se prema odredbama posebnog zakona smatra nespojivom, za vrijeme obnašanja nespojive dužnosti mandat miruje, a za to vrijeme zamjenjuje ga zamjenik u skladu s odredbama posebnog zakona. Nastavljanje obnašanja dužnosti člana predstavničkog tijela na temelju prestanka mirovanja mandata može se tražiti jedanput u tijeku trajanja mandata.

Članak 31.

Član predstavničkog tijela dužnost obavlja počasnno i za to ne prima plaću.

Član predstavničkog tijela ima pravo na naknadu troškova u skladu s odlukom predstavničkog tijela.

Ostala prava i dužnosti članova predstavničkog tijela utvrđuju se zakonom, statutom jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i poslovníkom predstavničkog tijela.

Članak 34.

Predstavničko tijelo ima predsjednika i do dva potpredsjednika, koji se biraju većinom glasova svih članova predstavničkog tijela.

Predsjednik predstavničkog tijela saziva sjednice predstavničkog tijela, predsjedava sjednicama i predstavlja ovo tijelo.

Predsjednik predstavničkog tijela saziva sjednice predstavničkog tijela po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

Predsjednik je dužan sazvati sjednicu predstavničkog tijela na obrazloženi zahtjev najmanje jedne trećine članova predstavničkog tijela u roku od 15 dana od primitka zahtjeva.

Ukoliko predsjednik predstavničkog tijela ne sazove sjednicu u roku iz stavka 4. ovoga članka, sjednicu će sazvati općinski načelnik, gradonačelnik ili župan u roku od 15 dana.

Nakon proteka rokova iz stavka 5. ovoga članka sjednicu može sazvati, na zahtjev jedne trećine članova predstavničkog tijela, čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ostala prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika predstavničkog tijela utvrđuju se poslovníkom predstavničkog tijela.

Članak 35.

Predstavničko tijelo:

1. donosi statut jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
2. donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
3. osniva i bira članove radnih tijela vijeća, odnosno skupštine te imenuje i razrješuje druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom,

4. uređuje ustrojstvo i djelokrug upravnih tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,

5. osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za jedinicu lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,

6. obavlja i druge poslove koji su zakonom ili drugim propisom stavljeni u djelokrug predstavničkog tijela.

Članak 37.

Sjednice predstavničkih tijela su javne. Nazočnost javnosti može se isključiti samo iznimno, u slučajevima predviđenim posebnim zakonima i općim aktom jedinice.

Sjednicama predstavničkog tijela prisustvuje općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan.

Na sjednicama predstavničkog tijela glasuje se javno, ako predstavničko tijelo ne odluči da se, u skladu s poslovnikom ili drugim općim aktom, o nekom pitanju glasuje tajno.

Sjednice predstavničkog tijela mogu se sazivati i elektroničkim putem te se održavati putem videoveze (videokonferencija).

Poslovnikom o radu predstavničkog tijela uredit će se osiguranje praćenja rasprave i sudjelovanje u radu i odlučivanju.

2. IZVRŠNA TIJELA

Članak 39.

Izvršno tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave u općini je općinski načelnik, u gradu gradonačelnik i u županiji župan.

Članak 40.

Općinski načelnik i zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika, župan i zamjenika župana biraju se na neposrednim izborima sukladno posebnom zakonu.

Članak 40.a

Općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu i njihovom zamjeniku mandat prestaje po sili zakona:

- danom podnošenja ostavke,
- danom pravomoćnosti sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od jednog mjeseca,
- danom pravomoćnosti sudske presude kojom je osuđen radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- danom odjave prebivališta s područja jedinice,
- danom prestanka hrvatskog državljanstva,
- smrću.

Predstavničko tijelo će u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana radi raspisivanja prijevremenih izbora za novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Ako je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba nastupio zbog izbora ili imenovanja na nespojivu dužnost, a nakon najmanje dvije godine mandata u toj jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i Gradu Zagrebu neće se raspisati i održati prijevremeni izbori za izbor općinskog načelnika,

gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba do kraja mandata obnašat će njihov zamjenik kojeg odredi osoba čiji mandat prestaje.

Ako prestane mandat zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana neće se raspisivati prijevremeni izbori.

Članak 40.b

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihov zamjenik mogu se razriješiti.

Predstavničko tijelo može raspisati referendum o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika u slučaju:

- kada krše ili ne izvršavaju odluke predstavničkog tijela,
- kada svojim radom prouzroče jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave znatnu materijalnu štetu.

Pod pojmom znatne materijalne štete iz stavka 2. ovoga članka smatra se šteta u iznosu od 1% od proračuna te jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tekućoj godini, a ako 1% od proračuna iznosi preko 500.000 (petsto tisuća) kuna pod znatnom materijalnom štetom smatra se šteta u iznosu od 500.000 kuna.

Na referendum iz stavka 2. ovoga članka shodno se primjenjuju odredbe Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prijedlog za raspisivanje referenduma o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika može podnijeti najmanje jedan trećina članova predstavničkog tijela.

Odluka o raspisivanju referenduma o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika donosi se većinom glasova svih članova predstavničkog tijela.

Ako na referendumu o pitanju iz stavka 1. ovoga članka bude donesena odluka o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika, mandat im prestaje danom objave rezultata referenduma, a Vlada Republike Hrvatske imenovati će povjerenika Vlade Republike Hrvatske za obavljanje poslova iz nadležnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Predstavničko tijelo ne smije raspisati referendum o razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika prije proteka roka od 6 mjeseci od početka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika.

Referendum iz stavka 2. ovoga članka ne smije se raspisati prije proteka roka od 12 mjeseci od ranije održanog referenduma o istom pitanju.

Članak 40.c

Birači upisani u popis birača općine, grada, odnosno županije imaju pravo predstavničkom tijelu predložiti raspisivanje referenduma o pitanju razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika.

Odluku o raspisivanju referenduma predstavničko tijelo mora donijeti u roku od 30 dana od prijema prijedloga.

Referendum iz stavka 1. ovoga članka ne smije se raspisati prije proteka roka od 12 mjeseci od ranije održanog referenduma o istom pitanju.

Na referendum iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 41.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, odnosno gradonačelnik ima jednog zamjenika koji se bira na općim i izravnim izborima sukladno posebnom zakonu.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika, u gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imaju dva zamjenika koji se biraju na općim i izravnim izborima sukladno posebnom zakonu.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave ili ako je zastupljenost u predstavničkom tijelu propisana statutom te jedinice lokalne samouprave, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave gdje je statutom propisano da zamjenik župana mora biti iz reda pripadnika nacionalne manjine, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana mora biti iz redova nacionalnih manjina, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, a pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na razmjernu zastupljenost, jedan zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika mora biti iz redova pripadnika hrvatskog naroda, a što se mora urediti statutom jedinice lokalne samouprave.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 3. i 4. ovoga članka u kojima pripadnici nacionalnih manjina, odnosno pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, ako na izborima ne bude ostvareno to pravo raspisat će se dopunski izbori za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, osim ako je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan iz reda pripadnika nacionalne manjine.

Na dopunskim izborima kada se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina pravo glasa imaju samo pripadnici nacionalne manjine koja ostvaruje pravo na zastupljenost, odnosno kada se bira zamjenik općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika iz redova hrvatskog naroda pravo glasa imaju samo pripadnici hrvatskog naroda. Na dopunske izbore primjenjuju se odredbe Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba koje nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Na dopunskim izborima za pravovaljanost kandidature potrebno je sakupiti u općinama do 1000 stanovnika 50 potpisa, a u preostalim općinama, gradovima i županijama 100 potpisa pripadnika nacionalnih manjina ako se dopunski izbori provode radi osiguravanja prava na zamjenika iz redova pripadnika nacionalnih manjina, odnosno pripadnika hrvatskog naroda ako se dopunski izbori provode radi osiguravanja prava na zamjenika iz redova pripadnika hrvatskog naroda.

U jedinicama lokalne samouprave iz stavka 1. ovoga članka u kojima budu provedeni dopunski izbori iz stavka 5. ovoga članka općinski načelnik, odnosno gradonačelnik imat će dva zamjenika.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 2. ovoga članka u kojima budu provedeni dopunski izbori iz stavka 5. ovoga članka općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imat će tri zamjenika.

Članak 42.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan zastupa općinu, grad, odnosno županiju.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan odgovoran je središnjim tijelima državne uprave za obavljanje poslova državne uprave prenijetih u djelokrug tijela općine, grada, odnosno županije.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga općine, grada, odnosno županije ima pravo obustaviti od primjene opći akt predstavničkog tijela ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis te zatražiti od predstavničkog tijela da u roku od petnaest dana otkloni uočene nedostatke. Ako predstavničko tijelo to ne učini, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan je u roku od osam dana o tome obavijestiti predstojnika ureda državne uprave u županiji te čelnika središnjeg tijela državne uprave ovlaštenog za nadzor nad zakonitošću rada tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan obavlja poslove utvrđene statutom općine, grada, odnosno županije u skladu sa zakonom.

Članak 44.

Izvršne poslove obavlja u općini općinski načelnik, u gradu gradonačelnik i u županiji župan.

Članak 48.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan:

1. priprema prijedloge općih akata,
2. izvršava ili osigurava izvršavanje općih akata predstavničkog tijela,
3. usmjerava djelovanje upravnih tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u obavljanju poslova iz njihovoga samoupravnog djelokruga te nadzire njihov rad,
4. upravlja nekretninama i pokretninama u vlasništvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave kao i njezinim prihodima i rashodima, u skladu sa zakonom i statutom,
5. odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, a najviše do 1.000 000 (jedan milijun) kuna, te ako je stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina planirano u proračunu, a stjecanje i otuđivanje pokretnina i nekretnina provedeno u skladu sa zakonskim propisima
6. obavlja i druge poslove utvrđene statutom.

U slučaju iz stavka 1. točke 5. ovog članka odluku o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina čija ukupna vrijednost prelazi 0,5%, odnosno čija je pojedinačna vrijednost veća od 1.000 000 (jedan milijun) kuna od iznosa prihoda iz točke 5. stavka 1. ovog članka, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave

Članak 54.

Dvije ili više jedinica lokalne samouprave, osobito one koje su prostorno povezane u jedinstvenu cjelinu (općine i gradovi na otoku i sl.), mogu obavljanje pojedinih poslova iz svoga samoupravnog djelokruga organizirati zajednički.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga na način iz stavka 1. ovoga članka jedinice lokalne samouprave mogu osnovati zajedničko tijelo, zajednički upravni odjel ili službu, zajedničko trgovačko društvo ili mogu zajednički organizirati njihovo obavljanje u skladu s posebnim zakonima.

Međusobni odnosi jedinica lokalne samouprave u zajedničkom organiziranju obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga uređuju se posebnim sporazumom u skladu sa zakonom i njihovim statutima i općim aktima.

Članak 56.a

Pripadnicima nacionalnih manjina koji sukladno odredbama članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, (»Narodne novine«, br. 155/02.) imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, imaju pravo na zastupljenost u izvršnim i upravnim tijelima tih jedinica.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave planom prijama u službu utvrđuju popunjenost upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja zastupljenosti sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina iz stavka 1. ovoga članka.

Kada pripadnici nacionalnih manjina iz stavka 1. ovoga članka podnose prijavu na natječaj za prijam u službu, imaju se pravo pozvati na ostvarivanje prava koja im pripadaju sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 1. ovoga članka dužne su politiku upošljavanja novih službenika, odnosno službenika koji se primaju na upražnjena radna mjesta provoditi na način koji će osigurati poštivanje prava pripadnicima nacionalnih manjina, sukladno odredbi članka 22. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Članak 56.c

Vlada Republike Hrvatske osnovat će ustanovu za razvoj lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi provedbe trajnog osposobljavanja lokalnih dužnosnika i službenika, u suradnji s nacionalnim savezom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 59.

Statutom općine, odnosno grada, u skladu sa zakonom, uredit će se postupak davanja inicijative i podnošenja prijedloga za osnivanje mjesnog odbora, djelokrug i ovlasti tijela mjesnog odbora, utvrđivanje programa rada mjesnog odbora, osnove pravila mjesnog odbora, način financiranja njihove djelatnosti, obavljanje administrativnih i drugih poslova za njihove potrebe te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje njihovih prava i obveza utvrđenih zakonom, statutom i drugim općim aktom predstavničkog tijela.

Članak 61.

Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora.

Vijeće mjesnog odbora biraju građani s područja mjesnog odbora koji imaju biračko pravo. Članovi vijeća biraju se neposredno tajnim glasovanjem, a na postupak izbora shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Mandat članova vijeća mjesnog odbora traje četiri godine.

Vijeće mjesnog odbora donosi program rada mjesnog odbora, pravila mjesnog odbora, poslovnik o svom radu u skladu sa statutom, financijski plan i godišnji obračun te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

Članak 62.

Vijeće mjesnog odbora iz svoga sastava tajnim glasovanjem bira predsjednika vijeća na vrijeme od četiri godine.

Predsjednik vijeća mjesnog odbora, u skladu sa statutom, predstavlja mjesni odbor i za svoj rad odgovara vijeću mjesnog odbora.

Za obavljanje poslova iz članka 60. ovoga Zakona predsjednik vijeća mjesnog odbora odgovara općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku.

Članak 69.

Godišnji proračun jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dostavlja se Ministarstvu financija u roku od 15 dana od dana njegova donošenja.

Članak 70.

Ukoliko se godišnji proračun za narednu računsku godinu ne može donijeti prije početka godine za koju se donosi, vodi se privremeno financiranje i to najduže za razdoblje od 3 mjeseca.

Odluku o privremenom financiranju donosi predstavničko tijelo u skladu sa zakonom.

Članak 74.

Općinski načelnik, gradonačelnik i župan osiguravaju izvršavanje općih akata predstavničkog tijela na način i u postupku propisanom statutom jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave te obavlja nadzor nad zakonitošću rada upravnih tijela koja obavljaju poslove iz samopravnog djelokruga jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 76.

Upravna tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave u izvršavanju općih akata predstavničkog tijela donose pojedinačne akte kojima rješavaju o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u izvršavanju općih akata predstavničkog tijela kad je to određeno zakonom, pojedinačne akte kojima se rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba donose tijela državne uprave.

Protiv pojedinačnih akata iz stavka 1. ovoga članka koje donose općinska i gradska upravna tijela, može se izjaviti žalba nadležnom upravnom tijelu županije, a protiv pojedinačnih akata koja u prvom stupnju donose upravna tijela županije i velikih gradova, može se izjaviti žalba nadležnom ministarstvu, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Na donošenje akata iz ovoga članka shodno se primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako posebnim zakonom nije propisan postupak pred tijelima jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.

U skladu s odredbama Zakona o upravnim sporovima protiv konačnih pojedinačnih akata iz stavka 1. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor.

Odredbe ovoga članka odnose se i na pojedinačne akte koje donose pravne osobe kojima su odlukom predstavničkog tijela, u skladu sa zakonom, povjerene javne ovlasti.

Članak 77.

Pojedinačni akt kojim se rješava o obvezi razreza lokalnih poreza, doprinosa i naknada, odnosno poreza, doprinosa i naknada koji su prihod jedinica područne (regionalne) samouprave donosi se po skraćenom upravnom postupku.

Skraćeni upravni postupak provodi se i kod pojedinačnih akata kojima se rješava o pravima, obvezama i interesima fizičkih i pravnih osoba od strane pravnih osoba kojima je jedinica lokalne samouprave odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave osnivač.

Članak 77.a

Protiv pojedinačnih akata predstavničkog tijela i općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana kojima se rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

Članak 78.

Država radi zaštite ustavnosti i zakonitosti kao i zaštite prava građana obavlja nadzor nad zakonitošću rada i akata tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nadzor nad zakonitošću rada i akata jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi se na način i u postupku utvrđenim zakonom kojim je uređen sustav državne uprave.

1. NADZOR ZAKONITOSTI OPĆIH AKATA

Članak 79.

Nadzor zakonitosti općih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička tijela općina, gradova i županija obavljaju uredi državne uprave u županijama i nadležna središnja tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu, sukladno posebnom zakonu.

Općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužni su dostaviti statut, poslovnik, proračun ili drugi opći akt (u daljnjem tekstu: opći akt) predstojniku ureda državne uprave u županiji (u daljnjem tekstu: predstojnik) zajedno sa izvatkom iz zapisnika koji se odnosi na postupak donošenja općeg akta propisan statutom i poslovníkom, u roku od 15 dana od dana donošenja općeg akta.

Članak 80.

Kada predstojnik ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom ovlašten je i dužan, u roku od 15 dana od dana njegove dostave, donijeti odluku o obustavi od primjene općeg akta, koja mora biti obrazložena.

Odluka o obustavi općeg akta dostavlja se bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, središnjem tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu obustavljeni opći akt te središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 80.a

Odluku o obustavi općeg akta od primjene mogu donijeti neposredno i središnja tijela državne uprave u okviru svoga djelokruga utvrđenog posebnim zakonom.

Odluka o obustavi od primjene koju je neposredno donijelo središnje tijelo državne uprave dostavlja se bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela koje je donijelo obustavljeni opći akt, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, predstojniku i središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ukoliko ono nije neposredno donijelo odluku o obustavi.

Članak 81.

Kada nadležno središnje tijelo državne uprave zaprimi odluku predstojnika o obustavi općeg akta ocijenit će osnovanost odluke u roku od 15 dana od dana njezina prijama.

Ukoliko središnje tijelo državne uprave odluku o obustavi ocijeni neosnovanom, ukinut će odluku predstojnika.

Odluka središnjeg tijela državne uprave o ukidanju odluke predstojnika dostavlja se bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela koje je donijelo obustavljeni opći akt, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, predstojniku i središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ukoliko ono nije neposredno donijelo odluku kojom se ukida odluka predstojnika.

Članak 82.

Ukoliko središnje tijelo državne uprave obustavi od primjene opći akt, odnosno odluku predstojnika ocijeni osnovanom, predložiti će bez odgode Vladi Republike Hrvatske da u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga pokrene postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

Odluka središnjeg tijela državne uprave kojom je odluka predstojnika ocijenjena osnovanom te prijedlog Vladi Republike Hrvatske za pokretanjem postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske dostavljaju se bez odgode predsjedniku predstavničkog tijela koje je donijelo obustavljeni opći akt, općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu, predstojniku i središnjem tijelu državne uprave nadležnom za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ukoliko ono nije neposredno postupalo.

Članak 82.a

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti općeg akta pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanjem postupka.

Ukoliko Vlada Republike Hrvatske ne pokrene postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga za pokretanje postupka, prestaje obustava od primjene općeg akta.

Članak 84.

Na prijedlog središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu Vlada Republike Hrvatske raspustit će predstavničko tijelo:

1. ako donese odluku ili drugi akt kojim ugrožava suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Republike Hrvatske,
2. ako predstavničko tijelo novoustrojene jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ne donese statut u roku od 60 dana od dana konstituiranja,
3. ako učestalo donosi opće akte suprotne Ustavu, zakonu ili drugom propisu ili zbog učestalih, težih povreda zakona i drugih propisa,
4. ako iz bilo kojih razloga trajno ostane bez minimalnog broja članova potrebnih za rad i donošenje odluka,
5. ako ne može donositi odluke iz svog djelokruga dulje od 3 mjeseca,
6. ako u zakonom određenom roku ne donese proračun, odnosno ako ne donese odluku o privremenom financiranju,
7. ako u zakonom određenom roku ne donese prostorni plan.

Članak 85.

Rješenje Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela je konačno i stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

Protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predsjednik raspuštenoga predstavničkog tijela može podnijeti tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske u roku od 8 dana od objave rješenja.

Upravni sud Republike Hrvatske odlučit će o tužbi u roku od 15 dana od primitka te presudu bez odgađanja dostaviti Vladi Republike Hrvatske i predsjedniku raspuštenoga predstavničkog tijela.

Presuda Upravnog suda objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Ukoliko je predsjednik raspuštenoga predstavničkog tijela protiv rješenja Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske, a tužba je odbačena ili odbijena, Vlada će raspisati prijevremene izbore za predstavničko tijelo u roku

od 60 dana od dana objave odluke Upravnog suda Republike Hrvatske u »Narodnim novinama«.

Članak 86.

Vlada Republike Hrvatske imenovat će povjerenika Vlade u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave:

1. kada raspusti njezino predstavničko tijelo,
2. kada se u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ne održe, u skladu sa zakonom, izbori za novo predstavničko tijelo,
3. kada se ni u roku od 90 dana od dana objave službenih rezultata izbora ne konstituiraju predstavničko tijelo,
4. u slučaju propisanim člankom 40.b stavak 7. ovog Zakona.

Povjerenik je dužan osigurati ostvarivanje prava i obveza građana i pravnih osoba u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave do uspostave njezinih tijela.

Rješenje o imenovanju povjerenika stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

Članak 88.

Povjerenik može donositi ili mijenjati opće akte jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave samo ako je to potrebno radi provedbe zakona ili drugog propisa ili usklađivanja sa zakonom ili drugim propisom.

Povjerenik ne može donositi ili mijenjati proračun jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i ne može raspolagati njezinom imovinom, osim ako je to nužno radi izvršenja ranije preuzetih obveza ili dovršenja ranije započetih poslova.

Ako u jedinici lokalne samouprave nije donijet proračun kao i u slučaju kada je donijeta odluka o privremenom financiranju, financiranje se vrši na temelju proračuna prethodne godine, a najkasnije do proteka roka od 90 dana od dana konstituiranja novoizabranoga predstavničkog tijela.

Članak 89.

Danom konstituiranja predstavničkog tijela prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova iz djelokruga predstavničkog tijela.

Danom izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana prestaje dužnost povjerenika u cijelosti.

Članak 90.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 10.000 stanovnika općinski načelnik, gradonačelnik i njihov zamjenik odlučit će hoće li dužnosti na koje su izabrani obavljati profesionalno.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika, velikim gradovima, gradovima sjedištima županija, odnosno županijama općinski načelnik, gradonačelnik i župan dužnost obavljaju profesionalno, a njihovi zamjenici odlučit će hoće li dužnosti na koje su izabrani obavljati profesionalno.

Osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka dužne su u roku od 8 dana od dana stupanja na dužnost dostaviti pisanu obavijest nadležnoj službi u općini, gradu, odnosno županiji o tome hoće li dužnost na koju su izabrane obavljati profesionalno.

Za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti na koju su izabrane osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ostvaruju pravo na plaću, odnosno naknadu plaće, kao i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja.

Osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade plaće osoba iz stavka 1. i 2.

ovoga članka određuju se posebnim zakonom.

Osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 180 dana po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme 12 mjeseci koji su prethodili donošenju odluke o prestanku dužnosti.

Naknada iz stavka 6. ovoga članka isplaćuje se na teret proračuna općine, grada, odnosno županije.

Prije isteka roka iz stavka 6. ovoga članka ostvarivanje prava prestaje na vlastiti zahtjev, zapošljavanjem, umirovljenjem ili izborom na drugu dužnost koju obavlja profesionalno.

Članak 92.

Općinskom načelniku, gradonačelniku, županu i njihovim zamjenicima prava na temelju obavljanja dužnosti prestaju danom izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika.

Općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan od dana raspisivanja izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana pa do dana izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana može obavljati samo poslove koji su neophodni za redovito i nesmetano funkcioniranje jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave uređene ovim i drugim zakonima.